

veto

onafhankelijk studentenblad

jaargang 46 nummer 4
12 november 2019
tweewekelijks blad
erkenningnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP | B-02817
BELGIËM - BELGIQUE

Nie wieder Oktobercampagne

INTERNATIONAAL

Doolhof vluchtelingen
aan de KUL

STUDENT

LOKO's wankele
overlastcampagne

NAVRAAG MET PHILIPPE SANDS

'Europa gaat een
duistere kant uit'

<i>Weblectures aan de KU Leuven</i>	4	ONDERWIJS
<i>Een nieuwe opleiding Liberal Arts</i>	5	ONDERWIJS
<i>Nieuwe vereniging Karibu in de startblokken</i>	6	SOCIAAL
<i>Toiletplanten in de Dijle</i>	7	ONDERZOEK
<i>Tegen de stroom inzwemmen</i>	8	CURSIEFJE
<i>Computers die grappen kunnen maken</i>	9	ONDERZOEK
<i>KU Leuven weinig transparant over beleggingen</i>	12	SOCIAAL
<i>Kennismigratie</i>	14	INTERNATIONAAL
<i>Hindernissenparcours voor vluchtelingen aan de universiteit</i>	16	INTERNATIONAAL
<i>De evolutie van het kiesgedrag van studenten</i>	18	SOCIAAL
<i>Studentenprotesten in Chili</i>	22	INTERNATIONAAL
<i>Hoe een overlastcampagne zijn effect mist</i>	24	STUDENT
<i>Een leven zonder smartphone</i>	27	SPLINTER
<i>Te weinig podiumkunsten voor opkomend talent</i>	30	CULTUUR
<i>Philippe Sands: 'Er sluimert een wetteloosheid in Trumps beleid'</i>	32	NAVRAAG

CARTOON VAN DE WEEK

door [Anne-Leen Declercq](#)

EDITORIAAL

30 000 euro Sisyfusarbeid

De oktobermaand was ook dit jaar de setting voor stiefmoederlijke slogans en ludieke acties van LOKO's overlastcampagne. De doeltreffendheid daarvan is zoals elk jaar voer voor discussie.

We moeten eerlijk zijn: de gemiddelde student aanmanen om een betere balans te vinden wanneer ze drinken tijdens het uitgaan, is een nobele maar schier onmogelijke opdracht. De leuze van de campagne dit jaar ten spijt - *Goe gaan doe ge zo* - is het voor te veel studenten de zaak om goed *scheef* te gaan bij het feesten.

Dat dat gedrag nefast is voor de zowel de student zelf als de uitgaansbuurt staat als een paal boven water. Maar die student ga je niet overtuigen met wat ludieke acties. De boodschap dat ze af en toe eens een glas water moeten drinken gaat het ene oor in, terwijl in dat andere oor luid *'adje* voor de sfeer' wordt gebruld.

De vragen die bij de campagne gesteld worden zijn legio. Het probleem van een ludieke actie zonder langetermijnvisie is dat het vervalt in wat het is: een louter ludieke actie. Een lolly in de mond van een zatlap duwen, houdt hem slechts stil tot hij aan het stokje komt. Die gekheid moeten we er niet meer bij steken.

Elke student wordt bij het betreden van de fak wel met Duvels-voor-een-euro-stunts om de oren geslagen

Een belangrijk punt waar de campagne aan voorbij lijkt te gaan, is dat studenten de gevolgen van overmatig drinken kennen. De nakende katers dwalen elke uitgaansavond rond op de oude markt, en worden liefdevol omarmd. Want voor een cohorte van studenten staat *goe gaan* gelijk aan 'je goed kapotzuipen'.

Zoals in het artikel (p. 24) aangehaald wordt, is het grootste probleem van alcoholgebruik de mentaliteit die daarmee gepaard gaat. België is een land van bierdrinkers, en studenten zijn daarvan de exponent. Dat grote bierproducenten als AB-Inbev meewerken aan een campagne tegen overmatig drinken, doet zelfs Kafka de wenkbrauwen fronsen.

Maar ook fakbars moeten zich in bochten wringen om mee te werken. Enerzijds beweren ze de campagne te steunen en overmatige alcoholgebruik af te keuren, maar elke student wordt bij het betreden van de fak wel met de Duvels-voor-een-euro-stunts om de oren geslagen. Zo wordt het - ook voor LOKO zelf - een sisyfusarbeid om voor een ommekeer te zorgen. Zelfs met een campagne die een prijskaartje draagt van 30 000 euro.

Aanraden om de strijd te staken en de oktobercampagne te begraven doen we allerminst. Maar misschien is het eens tijd om het geweer van schouder te veranderen en te focussen op andere problemen die minder eigen zijn aan de student en meer aan onze tijdsgeest.

De budgetten van de mentale gezondheidszorg voor studenten laten immers al jaren te wensen over, met wachtrijen van jewelste en overwerkte medewerkers. Misschien is het eens tijd om campagne te voeren mét studenten, en de universiteit als doel. De slogan *'goe in je vel'* krijg je er van ons gratis bij. ☺

Jan Costers is redacteur KU Leuven. Mathilde Dams is redacteur Student. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Weblectures in de strijd tegen handel in lesnota's

De infrastructuur voor weblectures breidt geleidelijk aan uit, maar veel proffen weigeren nog. Ondanks het nut voor veel studenten, én de strijd tegen de clandestiene handel in lesnotities.

door [Tijs Keukeleire](#) en [Frank Claikens](#)

Wouter Devroe, professor aan de faculteit Rechtsgeleerdheid, biedt sinds vorig jaar weblectures aan aan al zijn studenten. 'Lesopnames zijn heel nuttig voor studenten die een les moeten missen. En als je dat goed kadert, loopt de aula echt niet leeg.'

Een bijkomend argument voor weblectures ziet hij in de strijd tegen de illegale handel in lesnota's. 'Als alle lessen online staan, dan valt de nood om dat te doen weg.' Tine Baelmans, vicerector Onderwijs, kan zich vinden in dat argument. 'Maar wie zich lucratief wil bezighouden, zal manieren blijven vinden.'

'Docenten moeten los kunnen komen van het klassieke hoorcollege'

[Tine Baelmans](#), *Vicerector Onderwijsbeleid*

Baelmans wil weblectures niet afdwingen, ondanks hun nut voor zieke studenten en werkstudenten. Dat zou tegen de plannen voor lesdifferentiatie in werken: weblectures gaan impliciet uit van het klassieke eenrichtingsverkeer van een hoorcollege.

'Het belangrijkste is dat docenten daar los van kunnen komen', zegt ze. 'Het zou fijn zijn als elke docent onderzoekt of zijn huidige manier van lesgeven de beste is, gegeven de huidige kennis en technologie. Dan moeten we hen niet vastklinken op één werkvorm.'

Op dit moment blijft het hoorcollege echter de favoriete lesmethode van de prof. Zolang dat zo is, zouden lesopnames toch standaard kunnen zijn? Baelmans: 'Ik hoop dat het debat rond weblectures en innoverende werkvormen in elke opleiding gevoerd wordt. Het is daarbij belangrijk dat een prof zich goed voelt in de manier waarop hij lesgeeft. Dat biedt de beste garantie op een goede interactie.'

© Anne-Leen Declercq

Sociaal contact

Volgens Baelmans is de angst voor een verlies aan sociaal contact een reden waarom docenten nog onwillig staan tegen lesopnames. Als studenten stoppen met naar de les te gaan bij weblectures – zoals vaak wordt aangenomen – krijgt de prof minder feedback over de snelheid van de les of hoe goed hij bezig is. Ook studenten onderling hebben minder contact in dat geval.

Anneleen Cosemans, hoofd van de Dienst Onderwijsprofessionalisering en -ondersteuning, zegt dat de vrees grotendeels ongegrond is: 'Studies tonen geen systematisch verband aan tussen het gebruik van weblectures en aanwezigheid in de lessen. Meer nog: er is evidentie dat weblectures als aanvullend studiemateriaal nuttig zijn, bijvoorbeeld als een student een les gemist heeft of bepaalde moeilijke passages wilt herbeluisteren. Het is belangrijk dat docenten studenten aangeven hoe de weblectures gebruikt kunnen worden bij het studeren. Het blijft vanzelfsprekend een verantwoordelijkheid van de student om goed om te gaan met het lesmateriaal.'

De omslag gebeurt met een twintig- tot dertigtal aula's per jaar

Het is moeilijk te bepalen of studenten een hogere slaagkans hebben bij weblectures. Cosemans benadrukt dat ze maar een instrument zijn in een leer- en studiestrategie: net zoals een handboek of slides zijn lesopnames een middel dat de student juist moet inzetten in zijn of haar leerproces.

Going digital @KU Leuven

Digitale technologie is een beleidsprioriteit van de rectorale ploeg van Luc Sels. Dat uitte zich de voorbije jaren in de eerste plaats in een investering in infrastructuur. Op campus Leuven zijn nu 65 van de 326 leslokalen (19,94%) uitgerust met apparatuur voor lesopnames. De omslag gebeurt met een twintig- tot dertigtal aula's per jaar.

Volgens Erik Dewaele, hoofd van de Werkplaats Audiovisuele Technieken, zit lesopnameapparatuur nu in het standaardpakket bij elke vernieuwing van een aula. 'En deze zomer doen we nog een versnelling. Dan vernieuwen we 35 aula's.'

De vraag is natuurlijk hoe vaak weblectures worden gebruikt. Wim Machiels van ICTS zegt dat vorig academiejaar een kleine 6000 weblectures werden opgenomen met hun nieuwe Kaltra-software.

Een 300-tal vakken nemen systematisch we-

blectures op. Bovendien zitten ze nog steeds in de lift: 'Van de start van het academiejaar tot 5 november werden dit jaar 1833 lesopnames gemaakt, tegenover 1103 in dezelfde periode vorig jaar', zegt Machiels. Opnames zeggen uiteraard niet alles. Aan de faculteit Rechtsgeleerdheid bijvoorbeeld zijn ze soms enkel voor werkstudenten.⊘

Leslokalen voor weblectures op de campussen

65 of 19,94% van de 326 leslokalen op KU Leuven campus Leuven is geschikt voor het maken van lesopnames. De spreiding over de campussen is vrij evenwichtig. Beste leerling van de klas is Gasthuisberg met 11 van de 34 leslokalen (32,25%). Ook college De Valk en de gebouwen aan de Parkstraat (Sociale Wetenschappen) scoren beide met 5 op 17 lokalen (29,41%) aanzienlijk boven het gemiddelde.

Aan de andere kant van het spectrum vinden we de regio Tiensestraat/campus Vesalius met slechts 4 van de 29 leslokalen geschikt voor lesopnames, netjes verdeeld onder Groep T, HIW, PSI en Vesalius met telkens dus slechts één geschikt lokaal.

In de Dekenstraat zijn geschikte leslokalen eerder schaars. Met 3 op 51 (5,88%) bengelen ze helemaal onderaan de lijst, maar dat is enigszins vertekend door tal van kleine leslokalen in het Instituut voor Levende Talen en het Centrum voor Levende Talen. Ook zonder hen en met alleen het Van Den Heuvel Instituut halen we met 4 op 18 (16,67%) nog steeds een karig percentage.

Campus Arenberg haalt een gelijkaardig percentage als de binnenstad (18,18%), maar de interne verschillen zijn groot. Zo is er geen enkel leslokaal op Arenberg II (sportkot) of Arenberg IV (Mechanica en Chemische ingenieurstechnieken) geschikt voor lesopnames. Arenberg I en Arenberg III scoren met respectievelijk 24% en 25% dan weer goed.

onderwijs kort>
actuele verschuivingen in het onderwijslandschap

Onderwijskortjes

door [Tijs Keukeleire](#)

50% CSE-maatregel pas voor 2022

De 50% CSE-maatregel voor eerstejaars wordt pas in 2022 in een decreet gegoten. De Vlaamse regering kondigde die eerder aan in zijn regeerakkoord, samen met de verplichting om minstens 50 studiepunten in het eerste jaar op te nemen en de invoering van een 'harde knip' tussen bachelor en master. De nieuwe timing staat in de beleidsnota van minister Weyts (N-VA), die voor de rest voornamelijk herkauwingen van het regeerakkoord bevatte. Het kabinet van minister Weyts moet voor een groot deel nog gevuld worden.

Marianne Thyssen voorzitter KU Leuven

Eurocommissaris Marianne Thyssen (CD&V) wordt de nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur van de KU Leuven. De Raad bepaalt de globale strategie van de KU Leuven en bevat voornamelijk externen. Met Thyssen krijgt de Raad haar derde CD&V'er, naast Herman Van Rompuy en Inge Vervotte. Ze volgt Herman Daems op, die voorzitter is sinds 2012. Thyssen stopt als Eurocommissaris in december, maar wordt pas voorzitter op 1 juni: 'Ik denk dat ze een afkoelingsperiode wilde', zegt Daems daarover aan De Morgen. De keuze voor een vrouw was niet toevallig: 'Bij het zoeken naar een opvolger was het al snel duidelijk dat we graag een vrouw wilden', aldus Daems. 'Daarnaast wilden we iemand die het Europese imago van de universiteit naar de buitenwereld zichtbaar kon maken.'

Taggen mogelijk in Toledo

Dit jaar voegde ICTS een nieuwe functie toe op Toledo, de online leeromgeving van de KU Leuven. Het is nu mogelijk om stukken leerstof of opdrachten te groeperen aan de hand van kleurrijke labels. Dat was een vraag van de Studentenraad vorig jaar. 'De eerste weken na de lancering werden al 10 000 tags gebruikt', zegt Wim Machiels van het Toledo-team. ICTS gaat dit jaar ook aan de slag om documenten online te kunnen weergeven en bewerken in Toledo. De kans is groot dat met Office Online wordt gewerkt.

KU Leuven wil internationale bachelor *Liberal Arts and Sciences*

De KU Leuven werkt aan een *University College* voor een nieuwe Engelstalige multidisciplinaire opleiding. Die moet de concurrentie helpen aangaan met buitenlandse instellingen.

door [Tijs Keukeleire](#)

De KU Leuven baseert zich op de succesvolle *Liberal Arts and Sciences*-opleidingen van *University Colleges* in Nederland. Die intensieve bacheloropleidingen combineren leerstof uit meerdere disciplines om complexe kwesties te analyseren. Vanaf het tweede jaar volgt vaak een uitdieping van bepaalde domeinen. KU Leuven springt daarmee als eerste Vlaamse universiteit op de kar.

'We zien de vraag internationaal', zegt Peter Lievens, vicerector Internationalisering. 'Er is blijkbaar nood aan dit soort opleiding voor sterke studenten met complementaire interesses.'

In Nederland is een strenge selectieprocedure gekoppeld aan de inschrijving, iets wat hier niet kan voor Vlaamse studenten. 'We gaan allicht werken met een stevige ijkingsproef en we denken eraan om strengere studievoortgangsvereisten te stellen', zegt Lievens.

'Bij denataliteit zijn internationale studenten een optie om onze studenten-aantallen op peil te houden'

[Peter Lievens](#), *Vicerector Internationaal Beleid*

Aanbod voor expats

De KU Leuven zet zijn programma specifiek in de markt met een ingebouwde mobiliteit. Hiervoor werken ze samen met de universiteiten van Louvain-la-Neuve, Edinburgh en Leiden. Het programma mikt specifiek op (kinderen van) expats in Brussel. Lievens heeft het ook over kinderen van Vlaamse expats die hier een Engelstalige vervolgopleiding wensen.

© Kaylan Saro

De KU Leuven zag dit jaar een stagnering van de inschrijvingen voor nieuwe bachelorstudenten. Die werd opgevangen door de internationale bachelors, wat doet vermoeden dat de universiteit internationale studenten nodig heeft om zijn studentenaantallen te stutten. 'We worden niet afhankelijk', reageert Lievens. 'Bij denataliteit zijn internationale studenten een optie om onze studentenaantallen op peil te houden. Maar dat is louter een vaststelling, dat drijft ons niet.'

Lievens zegt wel dat de nieuwe richting bedoeld is om de competitie aan te gaan met andere instellingen die een groter Engelstalig aanbod hebben. 'Voor doctoraats- en masterstudenten trekken we al sterk internationaal talent aan, voor de bachelorstudenten voorlopig minder.'

Zelfstandig programma

De universiteit haalt inspiratie uit de huidige

minor *Liberal Arts* van de bachelor Wijsbegeerte. Het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte (*de faculteit, red.*) wil die minor ook aan zijn Engelstalige studenten aanbieden. Daarvoor heeft het wel genoeg Engelstalige vakken op bachelorniveau nodig in verschillende disciplines.

Op dat vlak zou de universiteitsbrede bachelor *Liberal Arts and Sciences* goed uitkomen: internationale filosofiestudenten kunnen dan intekenen op de vakken van de nieuwe richting. Peter Lievens vindt dat niet evident. 'Je wil een programma dat zelfstandig is. Het wordt complexer als andere richtingen ook aansluiten.'

In het buitenland is het *University College* vaak een afgesloten eenheid, met een eigen gebouw en administratie. 'We zijn het liefst zo zelfstandig mogelijk', zegt Lievens. 'Liefst met een eigen gebouw, zodat de studenten elkaar ook makkelijk vinden buiten de contacturen.'⁹

Afrikaanse kring Karibu schiet uit startblokken

Met Karibu heeft de KU Leuven voor het eerst een kring die zich richt op de Afrikaanse cultuur. Voorlopig is dat wel zonder erkenning van studentenkoepel LOKO.

door [Mathieu Lonbois](#)

'Als je naar Karibu wilt komen, ontvangen we je graag met open armen. Dat is ook letterlijk wat onze naam betekent in het Swahili: welkom.' Zo klinkt het bij Félicia Mukendi-Kalonji, voorzitter en initiatiefneemster van kersverse studentenvereniging Karibu. Voor de prijs van tien euro kan je voor een academiejaar lid zijn van de vereniging die onder andere filmavonden, lezingen, culturele uitstappen en debatten organiseert onder één gemeenschappelijke noemer: de Afrikaanse cultuur.

Geen mimosa's maar samosa's

Op donderdagavond 7 november stroomt het volk toe in het Monseigneur Sencie Instituut voor het Kick-off event van de *African Circle Leuven*, waarbij het enthousiaste team haar ambitieuze plannen bekend maakt voor het komende academiejaar. De bestuursleden stellen zichzelf voor, de ene al wat ludieker dan de andere, maar hun gemeenschappelijke missie is duidelijk: een *safe space* creëren waar studenten zichzelf kunnen zijn.

Alle 120 plaatsen van het evenement waren binnen enkele dagen bezet, waardoor Karibu zelfs een wachtlijst in het leven moest roepen. Terecht, zo blijkt, want de aula zit tjokvol en ook bij de receptie is het gezellig aanschuiven voor de cava en samosa's. Het MSI kleurt plots opvallend minder wit dan op de doordeweekse lesdag. Een bruisende, reformistische energie vult het lokaal en de hal die Karibu huurde - ja, huurde, want de kring moest 150 euro betalen om de lokalen te gebruiken.

(Nog) geen erkenning door LOKO

De reden van die hoge huurprijs is dat Karibu momenteel nog niet erkend wordt door LOKO. Verenigingen en kringen kunnen namelijk gratis lokalen reserveren voor hun evenementen. Ze kunnen daarnaast bijvoorbeeld ook gebruik maken van LOKO's uitleendienst en werkingssubsidies aanvragen; niet-erkende verenigingen genieten zulke voordelen niet.

Karibu vroeg via mail die erkenning nochtans wel aan, maar het antwoord van LOKO luidde: 'De erkenning wordt voorlopig niet behandeld. We zouden nog graag bewijs zien van hun openbare evenementen en hoe deze zijn gecommuniceerd

en of ze toegankelijk zijn voor iedereen.' Een heel povere repliek op de aanvraag, vindt Anatalia Kibonge, secretaris en ombudsvrouw van Karibu. 'We hebben niet eens een uitnodiging gekregen om op gesprek te komen om onze standpunten verder toe te lichten.'

Van Den Heuvel erkent het probleem dat studentenverenigingen niet altijd inclusief genoeg zijn

Lana Van den Heuvel, voorzitter van LOKO, geeft toe dat de communicatie met Karibu beter kon. 'Onze mail was vrij sec. We herbekijken zulke mails dan ook kritisch om toekomstige aanvragen anders en persoonlijker aan te pakken.' Ze hamert er wel op dat Karibu onvoldoende bewijs had geleverd om de toegankelijkheid van de evenementen voor alle Leuvense studenten te bewijzen. 'Op basis van de informatie die we hadden, konden we geen beslissing nemen,' zegt Van den Heuvel, 'maar we willen heel graag beginnende studentenverenigingen helpen opstarten. Als Karibu het gevraagde bewijs kan leveren, komt die erkenning er zeker.'

Toegankelijkheidscriterium

Mukendi-Kalonji stelt zich de vraag hoe consequent dat toegankelijkheidscriterium van openbare evenementen van toepassing is bij andere verenigingen. Ze vindt het vreemd dat uitgerekend 'toegankelijkheid' een *issue* is bij Karibu, een vereniging die net bestaat vanwege die nood aan inclusie en diversiteit. De drempel voor veel studenten met een andere etniciteit ligt bij de eerder 'doorsnee' studentenkringen als VRG en Politika namelijk heel hoog.

'Als je naar een studentenstad verhuist voor je studies, dan verwacht je je daar ook goed te voelen', getuigt Mukendi-Kalonji. 'In het eerste jaar Rechten kwam ik hier twee jaar geleden terecht in een aula van zo'n achthonderd man, allemaal onbekenden voor mij. Dat is op zich al intimiderend genoeg. Maar toen ik om mij heen keek, zag ik vrijwel niemand die op mij leek of met wie ik meteen kon *relaten*. Dat was niet alleen in de aula

het geval, maar ook bij bestaande studentenverenigingen én bij het academisch personeel. Ik voelde mij zo anders.'

Van den Heuvel erkent het probleem dat studentenverenigingen niet altijd inclusief genoeg zijn. Daar moet een samenwerking met WSIS, een werkgroep voor de ondersteuning van internationale studenten, verandering in brengen. Van den Heuvel vertelt dat er in december of 'ten laatste in het tweede semester' een interactieve lessenreeks over inclusieve communicatie zal plaatsvinden, waar niet alleen internationale studenten, maar ook studenten met een andere etniciteit baat bij zouden hebben.

Inclusiviteit en representatie

Bij het uitgaan in Leuven krijgen Mukendi-Kalonji en Kibonge nog steeds regelmatig te kampen met racistische uitspraken als 'Uit de weg, *neger*' of 'Ga terug naar waar je vandaan komt'. En niet alleen in het uitgaansleven, ook op universitair niveau is er nog werk aan de winkel. De verandering die rector Luc Sels beoogde in zijn verkiezingsprogramma van 2017 om de KU Leuven minder wit te maken, blijft vooralsnog uit.

Kibonge getuigt over een discussie met een professor naar aanleiding van het al dan niet verwijderen van een problematisch standbeeld van Leopold II, op nog geen achthonderd meter van de Brusselse Matongéwijk. De professor vond dat het standbeeld mocht blijven en voegde daaraan toe dat 'de positieve kanten van kolonisatie, zoals het verbeterde onderwijssysteem in Congo, te weinig in de verf worden gezet'. Kibonge vertelt: 'Ik geloofde mijn oren niet. Als professor ben je onderricht in maatschappelijke kwesties. Dan kan je het je echt niet veroorloven om zulke uitspraken te doen.'

Meer inclusiviteit en betere representatie van etnische minderheden bij zowel kringen als de universiteit is duidelijk broodnodig om het postkoloniale narratief te veranderen. Karibu hoopt een belangrijke rol te spelen om de zichtbaarheid van de Afrikaanse cultuur te verhogen en een open *community* te creëren voor mensen die daar nood aan hebben. Mukendi-Kalonji besluit: 'Door Karibu heb ik veel meer mensen zoals mezelf leren kennen. Het is mijn remedie tegen eenzaamheid. Ik hoop dat we ook de interculturele dialoog blijvend kunnen voeden.'⁹

Creativiteit en algoritmes

Creativiteit en humor lijken typisch menselijke eigenschappen. Aan de KU Leuven wordt onderzocht hoe ook artificiële systemen creativiteit kunnen genereren.

door [Nele Thyvelen](#)

Kunnen computers creatief zijn? Dat is wat Thomas Winters, doctorandus aan de KU Leuven, zich afvraagt in zijn onderzoek. Hij bouwt computermodellen die creativiteit leren uit voorbeelden en die zelf ook creatief kunnen zijn met die aangeleerde regels. Winters onderzoekt dit verder en is op zoek naar efficiënte algoritmes om dit mogelijk te maken.

Het is niet de bedoeling dat de computer leert om creatief te denken zoals een mens dat doet, stelt Winters. 'Computationele creativiteit staat tegenover creativiteit zoals artificiële intelligentie staat tegenover intelligentie.' Dat laatste heeft niet de bedoeling om het denkproces van de mens na te bootsen, maar om ervoor te zorgen dat met dezelfde input als bij een mens, ook de output hetzelfde is. Bij computationele creativiteit is die output logischerwijze iets creatief. Volgens Winters denkt men hierbij vaak aan de kunsten, zoals muziek en poëzie. Maar het is veel ruimer dan dat. Ook in wiskunde of ingenieurstechnieken kan er sprake zijn van creativiteit.

De menselijkheid van creativiteit

Velen associëren creativiteit met buikgevoel. Toch zijn er volgens Winters veel regels en patronen te vinden in creativiteit. 'Als je kijkt naar een artistieke stijl of naar een genre, dan zit dat vol met patronen en regels die mensen volgen. Op zich kan dat ook onbewust zijn.' Een voorbeeld hiervan is muziek, met zijn vele verschillende genres. Mensen halen vaak hun inspiratie uit andere muziek door de regels te analyseren of door op gevoel te werken. Volgens Winters kunnen deze werkwijzen bijna op hetzelfde neerkomen. 'Er zijn heel veel patronen die iedereen kan opnoemen, maar er zijn waarschijnlijk nog veel andere verborgen patronen.' Op basis van het volgen van die regels vormen mensen, al dan niet bewust, hun creativiteit.

De hypothese van Winters' onderzoek is dat talloze vormen van creativiteit kunnen gemodelleerd worden via kansen en regels, waardoor een computer automatisch kan leren uit voorbeelden. Winters is op zoek naar efficiënte algoritmes om dit te doen. Aangezien hij niet alle vormen van creativiteit kan onderzoeken spitst hij zich toe op

bepaalde vormen zoals humor, het schrijven van songs en spelregels. Een songtekst is bijvoorbeeld een interessante uitdaging, want die moet op heel veel vlakken kloppen; grammaticaal, het thema van de song, verzen en strofen, rijmpatronen... Dit zijn allemaal regels die gelegen zijn op verschillende niveaus en dat is iets wat veel computationele modellen nog niet kunnen.

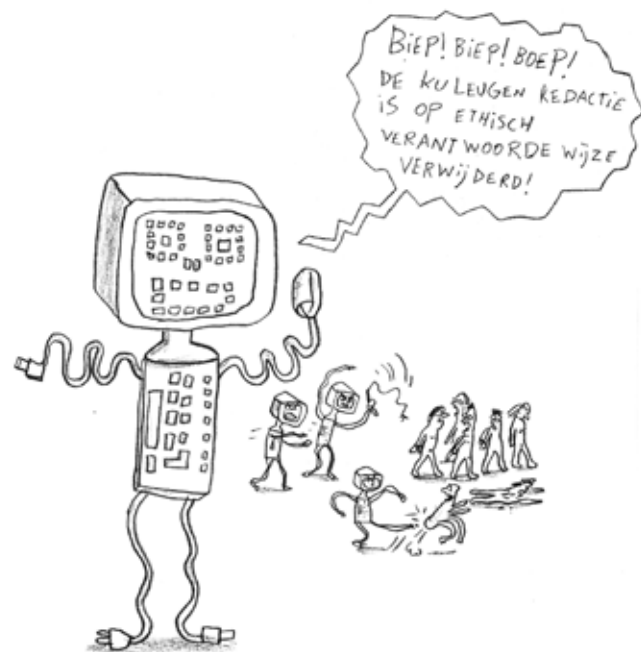
ook niet wegnemen van de mens.' Het kan wel een grote hulp zijn voor mensen die veel met creatieve processen bezig zijn. Het idee is om co-creativiteit tussen mensen en machines te bereiken. Zoals bijvoorbeeld bij mopjes: de mens schrijft een mop en dan kan de computer lichte variaties aanbrengen die de mop nog iets beter maken.

Tallose vormen van creativiteit kunnen gemodelleerd worden via kansen en regels, waardoor een computer automatisch kan leren uit voorbeelden

Co-creativiteit

Volgens Winters is het niet de bedoeling dat creativiteit wordt overgenomen door computers. 'Het is leuk om creatief bezig te zijn, dus je wil dat

Het onderzoek moet nog verder gevoerd worden, maar belooft interessant te worden. Misschien gebruiken we binnen enkele jaren allemaal een computer om een songtekst te schrijven.☺

© Kaylan Saro

Kortverhalen zijn kleine vensters op andere werelden en gene gedachten en dromen. Om de twee weken biedt een schrijver ons een kijkje in de zijne of hare.

Het bad

door [Arthur Hendriks](#)

Hij zat tegenover haar in bad. Maar hij had eigenlijk geen idee wie zij was, of hoe hij samen met haar in bad was verzeild.

Het was een klein bad: zijn benen lagen aan weerskanten van haar lichaam, rond haar middel; haar benen rustten op zijn schouders. Met haar rechterhand speelde ze ongeïnteresseerd met zijn geslachtsdeel, dat lichtjes opveerde onder de aandacht.

Joséphine Baker's honingzoete stemmetje weerklonk door de ruimte vanuit een ouderwetse grammofoon, er zat een korstje rond het geluid. Hij keek rond en bedacht dat de badkamer hem vaag iets zei, alsof hij hier in zijn vroege jeugd ook geweest was.

Hij rimpelde zijn voorhoofd terwijl hij zich de vorige dag probeerde te herinneren, de aaneenschakeling van gebeurtenissen die uiteindelijk geëindigd was in de huidige stand van zaken.

In elk geval rechtvaardigde haar lichaam het feit dat hij met haar in bad zat. Haar ogen waren smaragdgroen en bekeken hem geamuseerd. Uit haar glimlach sprak jarenlange vriendschap of zelfs meer: zij kende hem goed, of dacht hem goed te kennen.

Misschien had hij haar ook wel gekend, – maar op dit moment zei haar gezicht hem niets. 'Liggen we al lang in dit bad?' vroeg hij.

'Al enkele uren,' zei ze.

Hij wist niet of het ochtend of avond of nacht was, maar hij durfde dit niet te vragen. Alcohol kon als verklaring geschrapt worden, want hij had hoegenaamd geen kater en voelde zich volmaakt nuchter.

Ze begon zich grondig in te zepen, waarbij ze haar magnifieke borsten op begerlijke wijze be-roerde, en zei: 'Vergeet straks de kinderen niet op te halen. Ik heb het je al gezegd maar je bent altijd zo vergeetachtig.' Er klonk genegenheid in haar woorden.

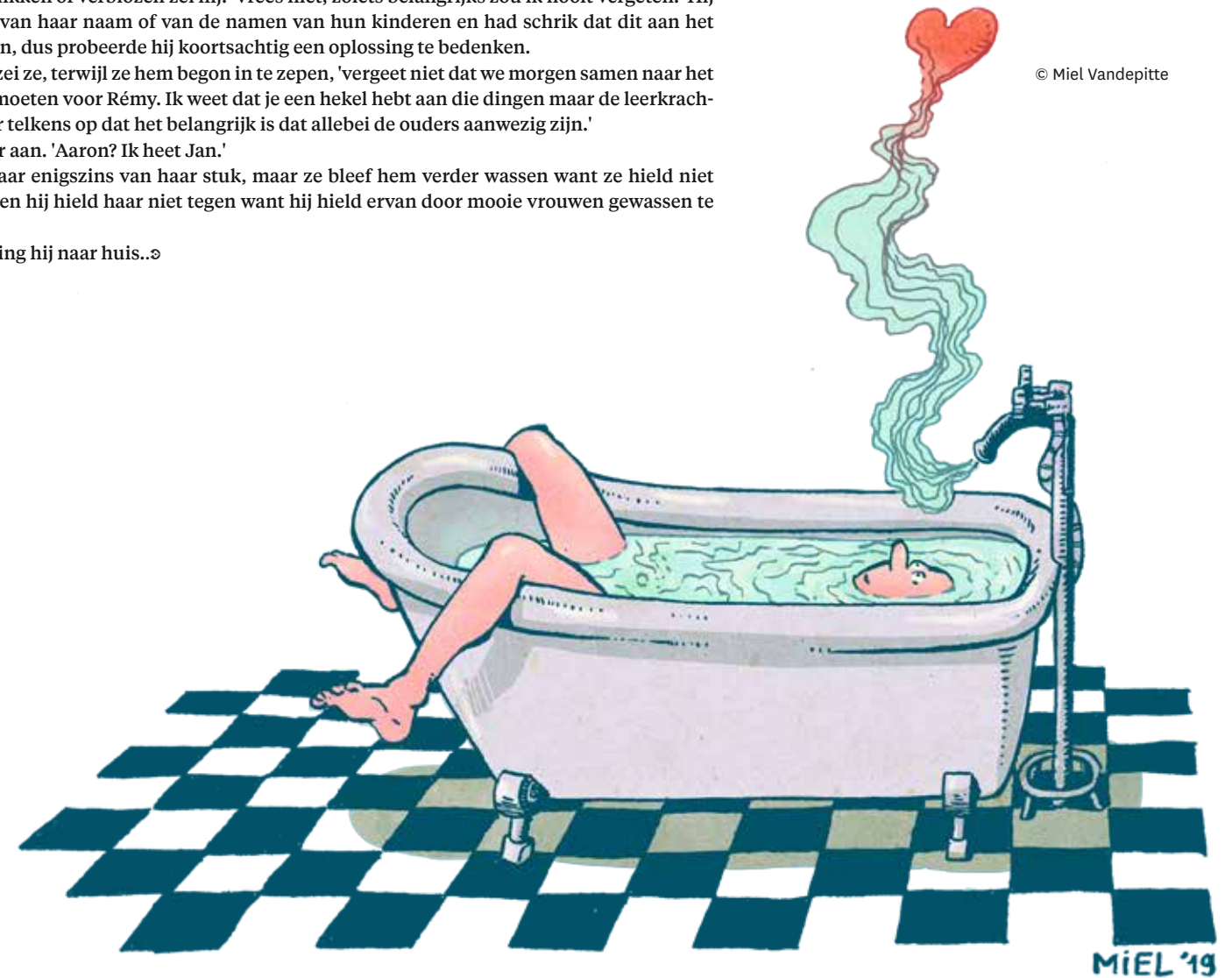
Zonder verblikken of verblozen zei hij: 'Vrees niet, zoiets belangrijks zou ik nooit vergeten.' Hij was onkundig van haar naam of van de namen van hun kinderen en had schrik dat dit aan het licht zou komen, dus probeerde hij koortsachtig een oplossing te bedenken.

'En, Aaron,' zei ze, terwijl ze hem begon in te zepen, 'vergeet niet dat we morgen samen naar het oudercontact moeten voor Rémy. Ik weet dat je een hekel hebt aan die dingen maar de leerkrachten hameren er telkens op dat het belangrijk is dat allebei de ouders aanwezig zijn.'

Hij keek haar aan. 'Aaron? Ik heet Jan.'

Dit bracht haar enigszins van haar stuk, maar ze bleef hem verder wassen want ze hield niet van half werk, en hij hield haar niet tegen want hij hield ervan door mooie vrouwen gewassen te worden.

Na het bad ging hij naar huis..☺

© Miel Vandepitte

KU Leuven weinig transparant over beleggingen

Met 1,3 miljard euro belegt de KU Leuven drie tot twintig keer meer geld dan de andere Vlaamse universiteiten. Transparantie over waar dat geld heen gaat, is er nauwelijks.

door [Ana Van Liedekerke](#)

In 2018 had de KU Leuven 1,3 miljard euro aan geldbeleggingen en 22 miljoen liquide middelen. Een beleggingscomité bepaalt waar het geld naartoe gaat. Wie er exact in dat comité zetelt, is niet publiek bekend; welke fondsen er gesteund worden evenmin. Duurzaamheid is een aandachtspunt, maar geen prioriteit. Financieel directeur Paul Jolie: 'We willen ons op dat vlak niet profileren.'

Rijk

Vergeleken met de andere universiteiten heeft de KU Leuven niet alleen drie tot twintig keer meer geld, maar is met 98 procent het aandeel dat belegt wordt ook veel groter. Ter vergelijking: de VUB belegt slechts 65 procent van haar geld, de UA 60 procent.

Algemeen beheerder Koenraad Debackere verheldert: 'Dat is eigen aan de professionalisering

van ons financieel beleid. Vanuit de raad van bestuur hebben we een kader rond hoeveel liquide middelen we nodig hebben. Meer dan enkele tientallen miljoenen zijn niet nodig voor dagelijkse transacties als het uitbetalen van lonen en leveranciers. De rest wordt belegt.'

De KU Leuven is dan wel wat groter in studentenaantallen dan de andere universiteiten, maar daar komt het grote budget niet alleen vandaan. Debackere: 'Het heeft vooral te maken met de performantie van de universiteit en haar onderzoekers in de competitieve derde en vierde geldstroom.'

Dat zijn respectievelijk overheidsmiddelen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek en inkomsten uit marktgericht onderzoek. Qua overheidsmiddelen verwerft de KU Leuven veel middelen door haar innovatie-activiteiten, zoals haar hoge internationale scores op innovatierankings aantonen. Voor de marktgerichte valorisatie van het Leuvens onderzoek is er de aparte

'We gaan geen namen plakken op de mensen in dat comité'

[Paul Jolie](#), financieel directeur

dienst *Leuven Research and Development (LRD)*, die contracten sluit met marktpartijen en op die manier de kennis valoriseert. De hoofdmoot van de opbrengsten wordt daar uitgemaakt door contractonderzoek en door de valorisatie van kennis (o.a. op basis van intellectuele eigendomsrechten op bijvoorbeeld medicijnen).

Beleggingscomité zonder naam

De middelen van de universiteit, UZ Leuven en Leuven Research and Development worden globaal beheerd door een beleggingscomité, dat vier

keer per jaar samenkomt om te kiezen in welke fondsen en instrumenten de KU Leuven belegt. In het comité zetelen negentien leden, aldus Debackere. Zij komen van drie zijden: beleidsverantwoordelijken, mensen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en opvolging van het financiële luik en ten slotte een aantal externen die vanuit hun deskundigheid mee adviseren en toezicht houden.

De namen van die leden zijn niet publiek beschikbaar. Debackere: 'Het comité rapporteert aan de raad van bestuur. De leden hebben vanuit hun autorisaties toegang tot de documenten. Omdat het comité een adviesorgaan is van de raad van bestuur, zonder eindverantwoordelijkheid, staat die info niet rechtstreeks op de website.'

Jolie vult aan: 'We gaan geen namen plakken op de mensen in dat comité. Het is samengesteld uit mensen die ervoor zorgen dat het geld op een zorgzame manier besteed wordt.' Debackere wil wél namen noemen. Luc Philips, jarenlang topman bij KBC, is voorzitter. CEO van BPost Koen Van Gerven zetelt in het comité vanuit zijn hoedanigheid als bestuurslid van het UZ, Wim Robberecht als CEO van het UZ, Bart De Smet als CEO van AGEAS. Op de vraag of er vrouwen zetelen, vallen de namen van Hilde Witpas van de financiën van het UZ, evenals Katrien Kesteloot, financieel directeur UZ Leuven en professor economie Cynthia Van Hulle.

Goede huisvader

De grote prioriteit die vanuit het beleid doorklinkt, is dat de universiteit 'een goede huisvader' wil zijn voor de middelen die ze belegt. Debackere: 'De absoluut prioritaire voorwaarde voor ons is dat als wij in belangrijke mate het geld beleggen dat onderzoekers verwerven voor nog uit te voeren onderzoek, dat dat dus ook integraal terug naar die onderzoekers vloeit.'

'Profileren klinkt alsof het gaat om een mooi uithangbord'

[Gert-Jan Vanaken](#), co-initiatiefnemer KU Leuven Fossil Free

Vanuit die prioriteit van rendement heerst er enige terughoudendheid om alles in duurzame fondsen te investeren. 42 procent van de aandelenfondsen hebben een duurzaamheidsfocus; maar aandelen bestrijken zelf slechts 9 procent van de totale beleggingsportefeuille – *Socially Responsible Investment (SRI)* dus slechts 3,8 pro-

cent van de totale beleggingen. Debackere: 'We maken uiteraard de afweging van het label enerzijds en de beheerskosten anderzijds. Bij SRI-labels is het rendement wel gelijkaardig, maar de beheerskosten zijn vaak groter.'

Correct, volgens Guy Janssens, hoofd duurzaam investeren bij BNP Paribas Fortis, maar niet het hele plaatje: 'Vandaag is de kost van een gemengde portefeuille van aandelen en obligaties niet groter als die duurzaam is.' Hoewel de beheerskosten van duurzame aandelen inderdaad iets hoger liggen, is de prijs voor duurzame obligaties lager, omdat dat enkel eenvoudige obligaties zijn. De meerkost van de beheerskosten wordt op die manier geneutraliseerd.

'Je kan je portefeuille perfect 100 procent ethisch beleggen zonder daardoor in de problemen te komen'

[Guy Janssens](#), hoofd duurzaam investeren BNP Paribas Fortis

Janssens: 'Als A een klassieke belegging is en B een duurzame belegging, dan zien we vandaag dat beide evenveel kosten en evenveel rendement opleveren. Je kunt dus kiezen tussen A en B. Als je weet dat B duurzaam is, lijkt het logisch dat je dan als universiteit een voortrekkersrol opneemt door daarvoor te kiezen.'

Volgens Janssens kan dat met de gehele portefeuille: 'Je kan je portefeuille perfect 100 procent ethisch beleggen zonder daardoor in de problemen te komen.'

Transparantie als begin

Toch valt de meerderheid van de beleggingen van de KU Leuven buiten het SRI-label. Debackere benadrukt dat beleggingen die niet SRI-label zijn daarom nog niet 'onethisch of niet duurzaam' zijn: 'We hebben een kader afgesproken binnen de raad van bestuur waar portefeuilles aan moeten voldoen.' Concreet behelst dat een aantal criteria waaraan elke belegging moet voldoen. Debackere: 'Zo is er een *no go* voor wapenbedrijven. Specifieke fondsen voor fossiele brandstoffen zullen we ook nooit ondersteunen et cetera.' Ook hebben overheidsobligaties geen SRI-label.

Die laatste norm kwam er ondermeer door de drukkingsgroep *KU Leuven Fossil Free*, die twee jaar geleden de beleggingen van de KU Leuven in een oliefonds op de korrel nam. Volgens Debackere is iets dergelijks vandaag niet meer mogelijk: 'Hadden we toen dit kader gehad, dan was dat nooit gebeurd.'

Naar de buitenwereld worden de normen niet expliciet gecommuniceerd. Enkel voor klimaatvriendelijk investeren zijn online normen te vin-

den. Financieel directeur Paul Jolie: 'Onze cultuur is dat we relatief sober zijn in communicatie. Maar u kunt ervan overtuigd zijn dat het geld ernstig wordt beheerd.'

Gert-Jan Van Aken, destijds co-organisator van *KU Leuven Fossil Free*, gaat niet mee in die geruststelling: 'Transparantie is het eerste dat noodzakelijk is. Voor een groot stuk is het geld dat de KU Leuven belegt publiek geld; het is niet meer dan correct dat je dan laat zien wat je daar concreet mee doet.'

Actie

Van Aken denkt dat er te weinig actie wordt ondernomen: 'Er is weinig duidelijkheid over de

beleggingen van de KU Leuven. Het grootste gedeelte zit bij KBC en het argument was altijd dat ze geen directe controle hebben over die portefeuilles. Maar de KU Leuven is echt wel zo'n grote speler dat ze gewoon aan tafel kan gaan zitten met die bank en druk uitoefenen.'

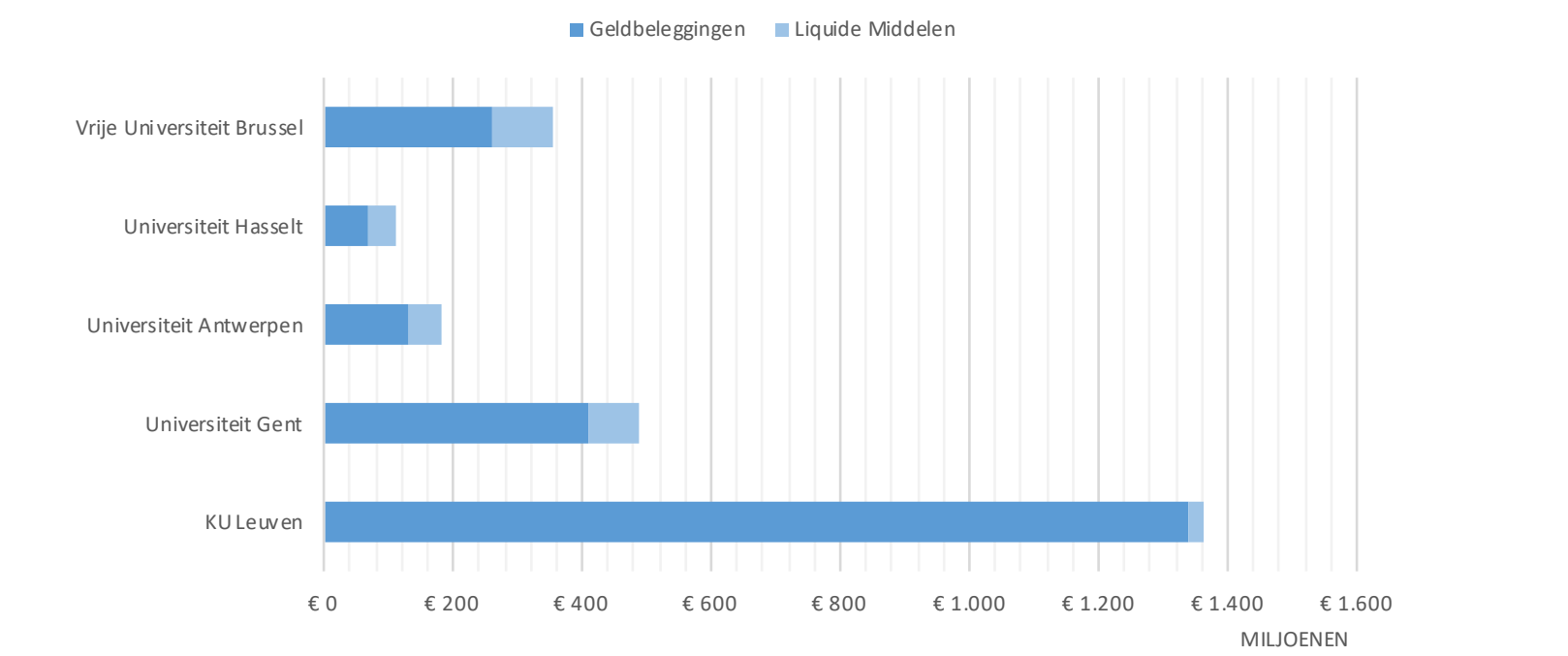
Een specifiek duurzaamheidsexpert zetelt niet in het comité, bevestigt Debackere: 'Iedereen van ons is daarmee bezig.' De CEO van AGEAS weet volgens Debackere wel heel goed wat duurzaam beleggen is en kan in die zin een expert worden genoemd. Maar bijvoorbeeld een professor bedrijfsethiek of expert ethisch investeren is niet aanwezig. Debackere benadrukt dat de banken de fondsen uiteindelijk beheren. 'Als een beleggingsaanbod geen SRI-label heeft, dan beslissen wij ad hoc of het kan gelet op ons beleggingskader.'

Volgens Debackere is het verwijt van intransparantie onterecht: 'Je kan niet zeggen dat het niet transparant is, want het beleggingscomité en de audit weten uiteraard waarin we beleggen. Alleen kiezen we ervoor die informatie niet zomaar door deuren en vensters te gooien. Dat is nu eenmaal het beleid dat we gekozen hebben.'

'We beleggen ons geld als een goede huisvader: rekening houdend met de context waarin we werken en de morele overwegingen die vanuit het beleid worden opgesteld. Maar het beleggen van ons geld is niet iets waarop we ons willen profileren. Wij zijn een universiteit, geen bank', besluit Jolie.

Te kort door de bocht voor Vanaken: 'Profileren klinkt alsof het gaat om een mooi uithangbord. Maar waar dat geld naartoe gaat, is iets veel fundamentelel.'‡

FINANCIËLE RESERVES VLAAMSE UNIVERSITEITEN

Rectoren zetten politieke druk voor soepele kennismigratie

Een zoekjaar en uitbreiding van de gastovereenkomst voor kennismigranten, dat vragen de elf Belgische rectoren. Europese richtlijnen leveren munitie om het Belgische complex aan te manen tot actie.

door [Pieter Jespers](#)

De Vlaamse Interuniversitaire raad (VLIR) legde eind vorige maand haar rapport voor met aanbevelingen rond kennismigratie. In De Tijd verscheen een gezamenlijk pleidooi van de rectoren met deze aanbevelingen. De vraag of ze daarmee politieke druk zetten of juridisch een punt hebben over de gebrekkige of niet-omzetting van artikelen uit Europese richtlijnen werpt zich hier nadrukkelijk op. Bovendien blijkt dat de schuld eenvoudig van het ene niveau naar het andere geschoven kan worden in ons land.

Kennismigratie: Vlaams en federaal

'Kennismigratie' omvat twee onderdelen: verblijf en arbeid. Het verblijf is een federale bevoegdheid, de toegang tot de arbeidsmarkt is sinds de zesde staatshervorming (2014) volledig gewestelijke materie. Studenten-onderzoekers zijn werknemers, waardoor ze onder de Vlaamse Single Permit procedure vallen.

De Single Permit is sinds 1 januari van dit jaar in voege, maar moest dat eigenlijk al tegen 25 december 2013 zijn

Die *Single Permit* is sinds 1 januari van dit jaar in voege (al moest ze eigenlijk al tegen 25 december 2013 omgezet zijn). In deze procedure moeten alle economische migranten aanschuiven bij de federale overheid voor een gecombineerde werk-verblijfsvergunning, met lange procedures tot gevolg. In de federale wetgeving waren zij onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld van een arbeidsvergunning. Maar dat voordeel is dus weggevallen bij de zesde staatshervorming.

Het kabinet van Maggie De Block, de federale Minister belast met Asiel en Migratie, zit dikwijls verveeld met de kwaaltjes van de Belgische staatsstructuur: 'Er moet telkens overleg gepleegd worden met de deelstaten om samenwerkingsakkoorden af te sluiten, waarmee elk deelstaatarlement zich dan ook nog akkoord moet verklaren.'

Zoekjaar

Na het afstuderen of het afronden van een onderzoeksproject kunnen niet-EER studenten of onderzoekers niet doorstromen naar de Belgische arbeidsmarkt. Daarom poneerde de Europese richtlijn 801 in 2016 het idee van een zoekperiode. Daarin krijgen studenten en onderzoekers de kans om een job te vinden of een onderneming te starten in hun gastland nadat de termijn waarvoor ze op het grondgebied mochten verblijven voor hun studie of onderzoek was overschreden.

De EU stelde negen maanden voor in artikel 25, maar in Nederland is er regelgeving gekomen die deze periode uitbreidde tot twaalf maanden, het zogenaamde 'zoekjaar'. Dat jaar kan men tot drie jaar na het beëindigen van het gastverblijf opnemen.

Wat betreft de niet-omzetting van de bepaling van het zoekjaar bestaat er weinig juridische twijfel: de federale overheid blijft hier in gebreke. Ze geeft dat ook zelf toe. Het kabinet De Block meldde onze redactie dat het zoekjaar momenteel nog wordt omgezet in Belgisch recht, omdat andere richtlijnen voorrang hadden verkregen, zoals de gecombineerde vergunning of Single Permit. Het staat reeds ingeschreven in het interfederaal samenwerkingsakkoord van 2 september 2019, maar moet nu nog in wetten gegoten worden.

Toch heeft Steven Bouckaert, docent Vreemdelingenrecht aan de KU Leuven, een zalvend woordje over voor de federale overheid: 'De beleidsmarge in lid twee e.v. van artikel 25 - ook al hebben ze slechts betrekking op een aantal modaliteiten (*voorwaarden voor niet toekennen of in-*

korten zoekjaar, red.), niet op het principe - lijkt mij moeilijk verenigbaar met het aanvaarden van een rechtstreeks, afdwingbaar recht. Maar recht is op dit punt geen wiskunde. Een andere interpretatie van deze kwestie is dus niet uitgesloten.'

Waar Koen Verlaeckt, secretaris-generaal van VLIR, een unieke positie ziet voor de kennisinstellingen en een bijbehorend specifiek kennismigratiebeleid, ziet Bouckaert het anders: 'De universiteiten claimen als werkgever een bijzondere positie. Kennismigratie is zo'n begrip dat zou moeten verwijzen naar mensen die naar hier komen om te studeren of onderzoek te verrichten. Maar als het echt gaat om het aantrekken van arbeidskrachten, valt dat onder de regel van arbeidsmigratie (bijvoorbeeld het ZAP, red.).'

Toch betekent dit niet dat de Europese richtlijn 98 van 2011 (betreffende de enkelvoudige procedure voor een gecombineerde vergunning) gebrekkig is omgezet zoals de rectoren stellen, tenzij ze het zouden hebben over de timing. De procedure is gemiddeld nog steeds sneller afgerond dan de vier maanden die in de Europese richtlijn als maximum worden geformuleerd.

Gastovereenkomst

Volgens Verlaeckt zette de federale overheid met de gastovereenkomst (2007) destijds in op de maximale responsabilisering van de kennisinstellingen: 'Als de onthaalinstelling op een lijst stond van erkende kennisinstellingen van de federale overheid kon men zelf het dossier in orde brengen. Op die manier konden wij veel werkdruk weghouden van de administratie, federaal, maar nu ook gewestelijk. Dat liet ons toe om een dossier binnen de dag af te handelen. Daarna kon de visumaanvraag beginnen lopen en binnen de maand stond die onderzoeker dan in België.'

De gastovereenkomst moet volgens het VLIR nu uitgebreid worden voor onder meer gedetacheerden, gastprofessoren en ZAP (gewoon hoogleraar, hoogleraar, hoofddocent, docent, *tenure*

© Catharina Hermans

track docent). De uitbreiding is echter niet prioritair, zegt Verlaeckt. Wel wil men koste wat kost vermijden dat de gastovereenkomst wordt ingekanteld in de *Single Permit* procedure: 'Dan zit je in een verhaal waarbij wij zeer bevreesd zijn dat de flexibiliteit die we nu hebben met de gastovereenkomst wegvalt. Flexibiliteit wil hier niet zeggen dat we beschikken over een instrument om de regeltjes te buigen.' Volgens het VLIR-rapport zullen de wachttijden oplopen van één maand naar drie-en-een-halve maand.

Volgens het VLIR-rapport zullen de wachttijden oplopen van één maand naar drie-en-een-halve maand

Bouckaert benadrukt dat er geen strengere voorwaarden komen voor kenniswerkers, maar dat ze wel dezelfde centrale procedure zullen moeten doorlopen als elke economische migrant. 'Hoe ga je aan een andere werkgever uitleggen dat hij wel vrede moet nemen met de *Single Permit* procedure voor internationale werkkrachten, als de universiteiten dat niet moeten doen?'

Politieke opportuniteit

Aanleiding voor het opiniestuk situeert Verlaeckt bij de casuïstiek, cijfers zijn er volgens hem niet. 'We krijgen veel signalen van andere publieke kennisinstellingen, zoals de strategische onderzoekscentra, Imec, VIB, VITO, maar ook van de industrie, bijvoorbeeld Johnson & Johnson, Janssen Pharmaceutica en Beer City.'

'Wij mikken op deze periode omdat we de eerste problemen zien opduiken met de implementatie. Zo werden er bijvoorbeeld verkeerde visa

afgeleverd, en zien we dat gemeenten die betrokken worden in de administratieve molen rond de verblijfsvergunning op bepaalde plaatsen beter geïnformeerd zijn dan op andere. Dit creëert rechtsonzekerheid.'

'Ten tweede zetten in het Vlaams regeerakkoord een aantal passages in op excellentie, innovatie, het promoten van Vlaanderen in het buitenland en het aantrekken van buitenlands talent. Die doen ons denken dat we het ijzer nu moeten smeden.'

Het VLIR mikt ook op het federaal parlement, waar nu aan de lopende band wetgevende initiatieven worden genomen: 'Verschillende coalities, die niet noodzakelijk een afspiegeling zijn van de bestaande regeringscoalitie, vinden elkaar momenteel. Het is een beetje cynisch, maar het is eigenlijk een golden opportunity om het parlement te bewerken.'⁹

Lekkende rioleringen zorgen voor toiletplanten in de Dijle

Aan de oevers van de Dijle zitten niet alleen groene kikkers verscholen. Je vindt er ook tomaten, pompoenen en kiwi's, allemaal ten gevolge van een lekkende riolering.

door [Benno Debals](#)

Tomaten, vijgenbomen of zelfs pompoenen die zomaar ontspringen langs de Dijle. Onder biologen worden deze exoten op zo'n plaatsen wel eens toiletplanten genoemd, een naam die ze te danken hebben aan hun voortplantingswijze. Wanneer wij als mensen tomaten eten, kan het zijn dat die zaden er via onze stoelgang weer uit komen. Slecht afgewaterde rioleringen kunnen ervoor zorgen dat deze in de Dijle terecht komen en bijgevolg kunnen nieuwe planten ontspringen.

Thomas Gyselinck, praktijkassistent biologie aan de KU Leuven en mede-organisator van het *BiTe - Biodiversity Team*, legt uit hoe die planten een tweede thuis vinden in de stedelijke omgeving van Leuven: 'De meeste soorten die je langs de Dijle vindt, kun je ook in je moestuin kweken - zo exotisch zijn die niet. Het stedelijk klimaat, dat typisch altijd enkele graden warmer is dan daarbuiten, kan die soorten helpen te bloeien. Op het slib kunnen ze groeien en via spleten in muren groeien ze verder. Zolang het om kruiden gaat, kan het geen structureel probleem vormen voor de huizen.'

'Het typisch warmere stedelijk klimaat kan helpen voor die soorten om te bloeien'

[Thomas Gyselinck, praktijkassistent Biologie](#)

De oevers van de Dijle zijn natuurlijk niet overwoekerd door een overdaad aan groenten en fruit. Meerdere factoren spelen hierbij een rol volgens Gyselinck: 'Veel soorten zijn niet winterhard, zoals onder meer tomaten en pompoenen. Die komen in bloei en dragen fruit voor slechts een enkele zomer, daarna vergaan die planten weer. Langs de andere kant heb je bijvoorbeeld de kiwi die zowel door een vrouwelijke als een mannelijke plant bestoven moet worden om vrucht te dragen.' Al deze factoren zorgen ervoor dat de fruitweelde aan de Leuvense vaarten niet uit zijn oevers treedt.

Het rioolprobleem

Via de riolering kunnen deze planten een nieuwe plaats vinden om tot bloei te komen. Dan rijst de vraag hoe het komt dat rioleringswater zomaar de Dijle kan bereiken. Zo zijn er overlopen in rioleringen waardoor bij hevige regenval overschotten de Dijle in worden geloodst. Minder onschuldig zijn dan weer afvoeren die rechtstreeks de Dijle in worden gekieperd, zonder aangesloten te zijn op de riolering. Volgens een relatief recent onderzoek van de VRT blijkt dat een achtste van de Vlaamse woningen niet zijn aangesloten op de riolering.

In Leuven is het volgens die cijfers minder ernstig: 97% van de Leuvense woningen zou aangesloten zijn op de riolering. Maar daarbij worden de veelal oude gebouwen van de KU Leuven niet in rekening gebracht. Veel van die gebouwen zijn

nog altijd niet aangesloten op een riolering. In het Groot Begijnhof is het probleem het duidelijkst op te merken. Als je er op een van de vele brugjes gaat staan, kun je letterlijk de rioleringen uit de muur zien komen. Heb je geluk, kun je er zelfs wc-papier zien hangen.

Dat probleem valt niet zomaar op te lossen. In de tussentijd kunnen de Leuvenaars wel genieten van een extra mooie biodiversiteit. In het Groot Begijnhof zijn er kiwiplanten en met een beetje geluk pompoenplanten te vinden, in het Sluispark staat een gigantische vijgenboom en naast de zandhopen daar niet ver vandaan staan een heleboel tomatenplanten en kun je zelfs goudbes vinden. Wees wel gewaarschuwd: Dijlewater bevat vaak zware metalen. De planten opeten doe je dus best niet - al kun je de schoonheid van Moeder Natuur ook bewonderen zonder ervan te hoeven proeven.☺

© Mo Bourgeois

Whooshh!

door [Vincent Cuypers](#)

Laatst kreeg ik op mijn Twitterfeed een wel heel opmerkelijk reclamefilmpje voorgeschoteld. Het betrof het zogenaamde 'zalmkanon' van de Amerikaanse firma 'Whooshh Innovations', in wezen een lange flexibele buis waardoor - onder een lichte zuigkracht - zalm en andere vissen over een afstand van tientallen meters getransporteerd kunnen worden om dammen, sluisen of andere obstakels te overbruggen.

Voor vissen als de zalm, die leeft in zee, maar paait in de bovenloop van rivieren en daarvoor moet kunnen migreren, is de afdamming van de betreffende rivier - bijvoorbeeld om water te winnen of om stroom op te wekken - fataal: de vissen kunnen hun paaiplaats niet meer bereiken en verdwijnen dus onherroepelijk uit het systeem. In de meeste Europese rivieren is de Atlantische zalm nagenoeg uitgestorven en dus lijkt het zalmkanon een welgekomen nieuwigheid. Toch kan men, wanneer men de filmpjes op de website van het bedrijf bekijkt, niet anders dan denken dat de mens zijn tijd en energie vooral besteedt aan het oplossen van problemen die hij zelf heeft gecreëerd.

Ook ons staatsstelsel is berucht om zijn constructies die de problemen van voorgaande constructies moeten oplossen

Iedereen kent wel figuren die zich steeds in nesten werken, maar met hun pogingen de situatie op te lossen de zaak alleen erger maken. En ook ons staatsstelsel is berucht om zijn constructies die de problemen van voorgaande constructies moeten oplossen. Beroep doen op een zalmkanon, of gewoon de dam afbreken: de vraag moet dus worden gesteld, en niet alleen met betrekking tot de milieuproblematiek. Ook helpt het uiteraard, wanneer men bedachtzaam te werk gaat, voor men dammen bouwt. Anders eindig je zoals de Royal mint in Engeland, die duizenden herdenkingsmunten van 50 pence met de Brexitdatum van 31 oktober moet omsmelten omdat de zaak andermaal op uitstel is uitgedraaid.

De vraag is natuurlijk ook wat de zalm zelf van de zaak denken. In ieder geval is er een groot privacyprobleem: de machine komt met een wetenschappelijke module die elke vis die door het systeem komt identificeert, meet en fotografeert, en eventueel foute soorten eruit haalt. Maar ach, misschien is een rit om de dam heen wel een privacyoffer waard. Tegen de stroom inzwemmen is zo al vermoeiend genoeg.☺

Regelkundig hindernissenparcours houdt vluchtelingen weg van de KU Leuven

Slechts 37 studenten aan de KU Leuven hebben een statuut van (kandidaat of erkend) vluchteling. Dat is minder dan 0,4% van alle internationale studenten aan alle campussen van de KU Leuven. Waarom vinden zij zelden hun weg naar het Vlaams Hoger Onderwijs?

door [Jeremy Van Weyenbergh](#) en [Pieter Jesspers](#)

Drie jaar geleden startte Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) met een versoepelde erkenningsprocedure om vluchtelingen te helpen bij het bekomen van een gelijkwaardigheid voor hun buitenlandse diploma's; broodnodig om te kunnen deelnemen aan de Vlaamse arbeidsmarkt. Als een vluchteling aan NARIC-Vlaanderen, bevoegd voor de arbeidsgerichte erkenning van diploma's behaald buiten de EER, niet de nodige documenten kon verschaffen, kon die terecht aan de universiteiten voor een versoepelde procedure.

Die procedure werd twee jaar geleden geëvalueerd door *Veto* en toen werd vastgesteld dat niemand aan de KU Leuven daar gebruik van had gemaakt. Inmiddels is de procedure afgeschaft. De KU Leuven werkt als adviseur wel nog samen met NARIC bij vragen over de equivalentie van buitenlandse diploma's van vluchtelingen met specifieke Belgische opleidingen.

Sesam, open U

Aleidis Devillé, coördinator van MaxiPAC - een project dat meer harmonisatie wil brengen in de doorstroom van vluchtelingen naar het Vlaamse Hoger Onderwijs - haalt aan dat vluchtelingen meestal bij eerstelijnsdiensten terechtkomen zoals het OCMW, het CAW, de VDAB en de vakbonden. Hoewel zij goede bedoelingen hebben, kennen zij de problematiek soms te weinig.

Studenten die willen verder studeren, worden er vaak doorverwezen naar instanties die eigenlijk niet bevoegd zijn, zoals NARIC-Vlaanderen. NARIC houdt zich bezig met de erkenning van diploma's voor de arbeidsmarkt, niet voor de toelating tot opleidingen hoger onderwijs. Daarvoor zijn de onderwijsinstellingen zelf bevoegd. Ook deelt men hoogopgeleide vluchtelingen volgens Devillé te vaak in bestaande standaardtrajecten in: ze worden dan aangeraden om te gaan poetsen of in de groendienst te gaan werken, ondanks hun buitenlands bachelor- of masterdiploma.

Iedereen gelijk voor de wet

Jan Raeymaekers, directeur Onderwijsprocessen aan de KU Leuven, benadrukt het belang van de autonomie van de instellingen bij de toelatingen. Hij ontkracht het idee dat enkel buitenlandse studenten toegelaten worden: iedereen gelijk voor de wet. Alleen staan de diploma's van studenten met een vooropleiding in de Vlaamse Gemeenschap in een overheidsdatabank en kan de KU Leuven die in *realtime* controleren via een voorinschrijving. Studenten met een andere vooropleiding moeten zich wenden tot de Engelstalige website om daar een aanvraag in te dienen.

Toch heeft de KU Leuven geen specifiek aangepaste programma's voor vluchtelingen. De inmiddels opgeheven stuurgroep die zich bezighield met de begeleiding van vluchtelingen, hield dan ook als uitgangspunt 'het begeleiden en omkaderen binnen het bestaande aanbod' aan.

'We gaan niet soepeler zijn voor de vluchteling. Wij hebben onze kwaliteitsvereisten'

[Jan Raeymaekers](#), directeur Onderwijsprocessen aan de KU Leuven

Raeymaekers concludeert: 'We hebben een heel breed programma van Nederlandstalig en Engelstalig onderwijs en voorbereidingsprogramma's, maar geen apart programma voor vluchtelingen, zoals de VUB heeft gedaan tijdens de vluchtelingencrisis. We gaan ook niet soepeler zijn voor de vluchteling. Wij hebben onze kwaliteitsvereisten.' Raeymaekers benadrukt wel dat er wel een vorm van begeleiding en omkadering is voor vluchtelingen.

Toelating: hoge verwachtingen

Een eerste vereiste die regelmatig voor moeilijkheden zorgt bij studenten, is de taalvereiste. Anderstalige studenten die aan de KU Leuven moeten steeds minstens een B2-niveau hebben in de taal van de opleiding.

Volgens An Peeters, verantwoordelijke van het EVC-beleid van de Associatie KU Leuven, ligt het probleem deels bij de taalopleidingen van de CVO's, die onvoldoende voorbereiden op het benodigde taalniveau voor het Hoger Onderwijs. De taalcentra verbonden aan de KU Leuven hebben een veel meer gerichte opleiding. Hoewel die ook veel duurder is, wordt daar volgens Peeters financieel aan tegemoet gekomen in samenwerking met de VDAB.

Ook Devillé staat kritisch tegenover de taalcursussen van instellingen als het CVO. De huis-, tuin- en keukentaal die daar wordt aangeleerd is volgens haar niet meteen de juiste voorbereiding op een academische opleiding. Daarnaast hekelt ze de hoge taaleisen waaraan studenten moet voldoen om te starten en pleit zij ervoor om die taal niet te hoog te leggen: 'Als je kijkt naar onze Belgische studenten, zijn er daar ook nog veel die dt-fouten maken en niet weten hoe ze een tekst moeten schrijven. Dat leren ze juist nog.'

Verder vormen volgens haar de wachttijden soms een probleem voor de vluchtelingen en speelt financiering ook een belangrijke rol: 'Universiteiten en hogescholen kunnen niet aan één vluchteling massa's geld geven. Bij elke vluchteling een volledig geïndividualiseerd traject volgen en die bij elke stap begeleiden, is financieel niet haalbaar,' aldus Devillé.

Inschrijving: het doolhof gaat verder

Raeymaekers verheldert hoe de inschrijvings- en erkenningsprocedures juist werken. Per opleiding kijkt men eerst naar de diplomaverensten en de vooropleiding van de applicant. Het is mogelijk dat men een student bijvoorbeeld wel toelaat, maar een voorbereidingsprogramma oplegt. De faculteit bepaalt dan wat de inhoud is van dat programma. Vervolgens gaat men bij de samen-

stelling van het ISP kijken voor welke vakken men kan worden vrijgesteld, wat voor iedereen op dezelfde manier werkt. Het kan ook dat een student bepaalde competenties heeft verworven en die niet als dusdanig kan bewijzen via een diploma-kwalificatie. Een EVC-procedure (erkenning voor elders of eerder verworven competenties) kan dan een oplossing bieden.

Raeymakers illustreert dit met het voorbeeld van iemand die Arabisch als thuistaal heeft en hier Arabistiek komt studeren, maar via een test en intakegesprek een attest krijgen en zo vrijstellingen verdienen.

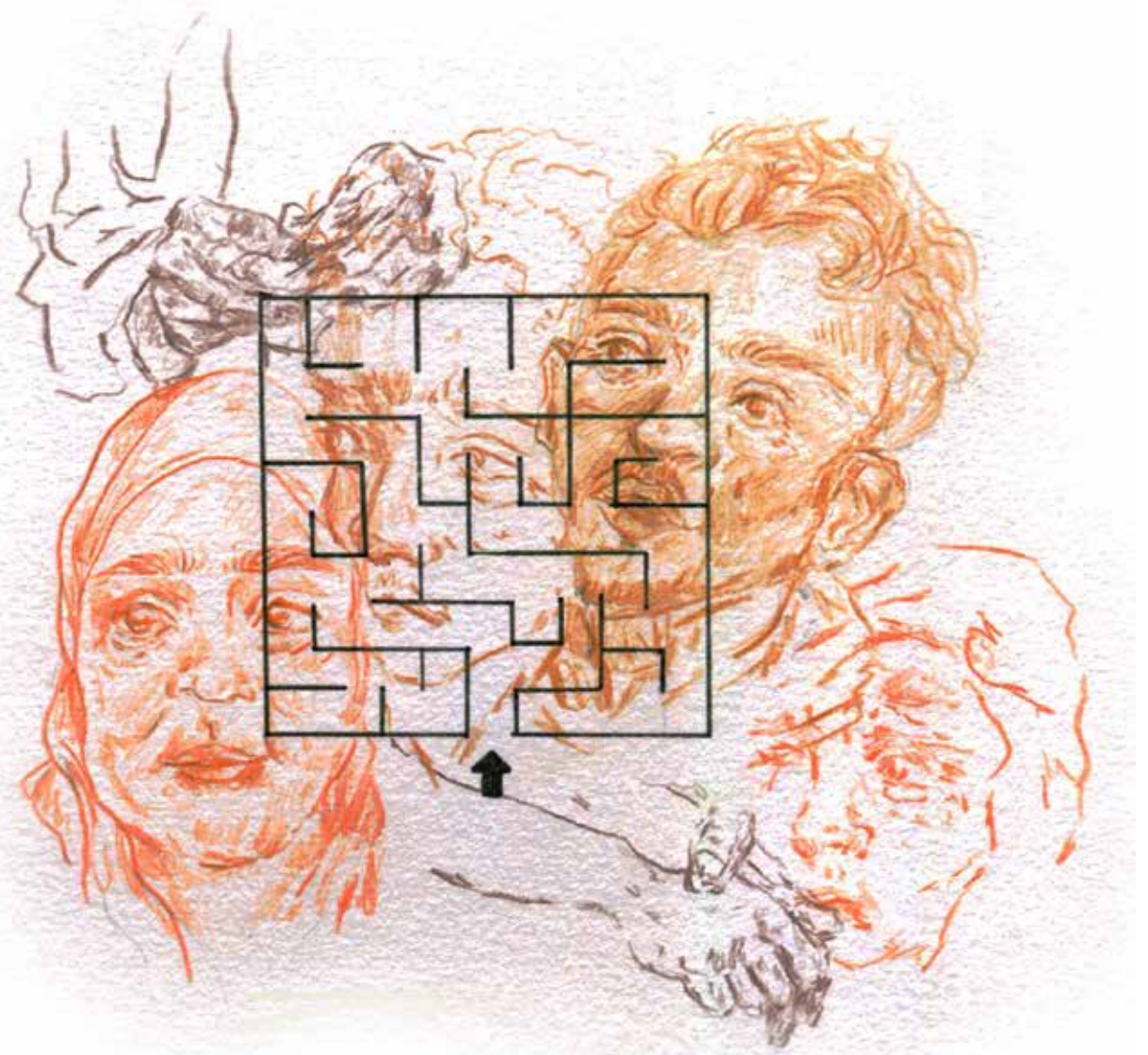
Hoewel het voordelig lijkt dat studenten via deze procedure door talenkennis of beroepservaring vrijstellingen bekomen, wordt hier amper gebruik van gemaakt door buitenlandse studenten. Aan heel de associatie KU Leuven waren er tussen 2016 en 2018 slechts 128 EVC-dossiers. Slechts zeven van deze 128 kandidaten hadden een nationaliteit van buiten de EER, waaronder overigens drie Canadezen.

In het kader hiervan legt Devillé uit waarom

die procedures zo weinig worden aangevraagd door mensen van buiten de EER. Om te beginnen is het een zeer complexe procedure: als iemand naar hier komt met een Arabisch diploma of uitsluitend Arabische cursussen, dan is het niet evident voor hogescholen en universiteiten om competenties vast te stellen. Ook het vaststellen van werkervaring en dergelijke is dan soms lastig.

Men kan daarnaast via een EVK-procedure (erkenning voor elders verworven kwalificaties) vrijstellingen bekomen voor vakken die men al in zijn/haar vooropleiding heeft gevolgd. Die is ook kosteloos, in tegenstelling tot de EVC-procedure. Deze is volgens Peeters een pak minder zwaar voor de applicant, aangezien die zichzelf al bewezen heeft in een vooropleiding. Dit moet volgens haar ook de eerste stap blijven, aangezien grote EVC-procedures vaak maar zin zouden hebben als de applicant al veel jaren werkervaring heeft. De testing en begeleiding bij EVC-procedures zijn ook standaard in de taal van de opleiding zelf, wat een struikelblok kan zijn voor anderstaligen.

De KU Leuven voorziet ten slotte in een een

© Esther Vandenbergh

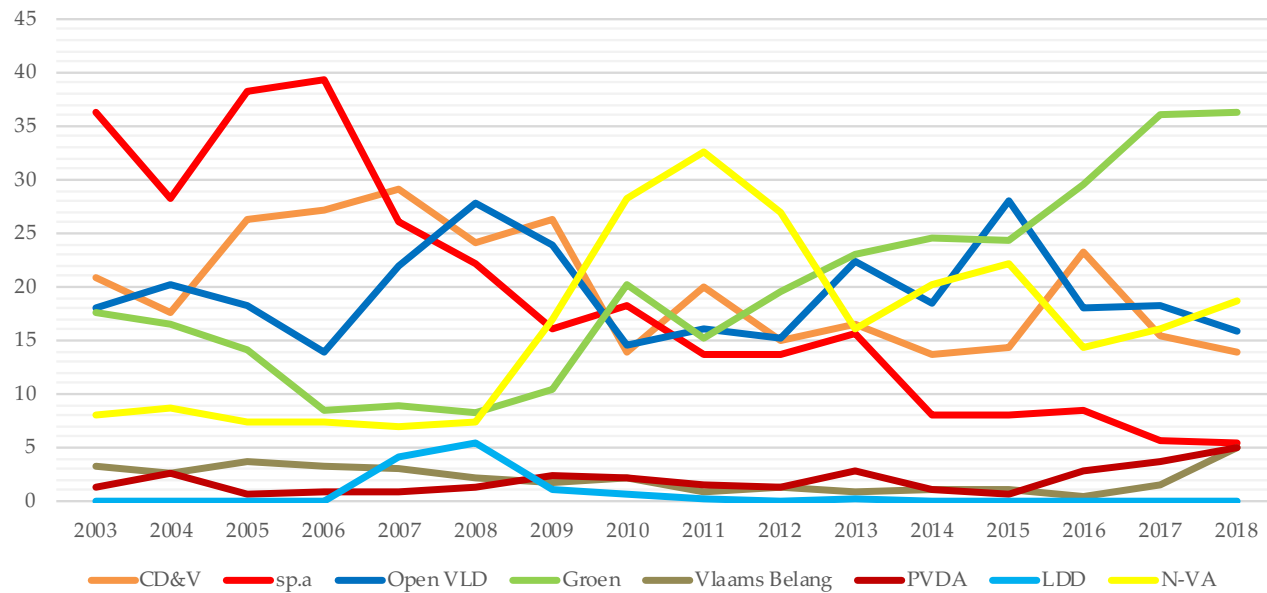

Leuvense student: overwegend links, maar gestaag verrechtst

Uit de as van de SP.A herrijzen twee partijen als dé studentenpartij: Groen en N-VA. De polarisatie maakt duidelijk dat de hegemonie van traditioneel links bij de Leuvense student verleden tijd is.

STEMGEDRAG STUDENTEN SOCIALE WETENSCHAPPEN

door [Daan Delespaul](#)

'Wie jong is en niet links heeft geen hart, wie oud is en niet rechts heeft geen verstand'; het is een adagium dat de tand des tijds met verve doorstaat. Studenten zijn het traditionele kiesvee voor linkse partijen, die met hun progressieve standpunten jarenlang de kieskring KU Leuven met stalinistische scores wisten te veroveren. Jawel, anno 2019 is de links-progressieve student nog steeds de norm, maar onder de oppervlakte wisselen stemvoorkeuren op spectaculaire wijze.

Het is de SP.A die daarover het best kan meeprenen. De fiere socialistische haalden tot 15 jaar terug monstercijfers van om en bij de veertig procent bij studenten, terwijl ze tegenwoordig bij die doelgroep nauwelijks over de kiesdrempel kunnen gluren. Op het puin van haar rode burcht

is Groen aan een opmars op links begonnen. De ecologen vertegenwoordigen vandaag ongeveer een derde van de KU Leuven-studenten; vergelijkbaar met de scores van Stevaert en co indertijd.

Groen speelt dan ook een thuismatch voor studenten. Niet alleen is dit een doelgroep die jonger is dan de gewone kiezer, ze is bovendien hoger opgeleid: 'Dit is eigenlijk een bevolkingsgroep die met de materiële problemen van de samenleving, weinig in contact is gekomen', weet Bram Spruyt, politiek socioloog aan de VUB. Volgens collega Dave Sinardet schiet de SP.A net daar tekort: 'Zij zijn minder geprofileerd rond een aantal breuklijnen die voor jongeren misschien wel belangrijker zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan diversiteit, waar de SP.A al zowat twintig jaar over haar profiel nadenkt, en het klimaat.'

Dat heeft tot gevolg dat het draagvlak voor Groen bij specifiek studenten veel hoger ligt dan elders in de maatschappij. Timon Hogenaar, nationaal covoorzitter bij Jong Groen, merkt bijvoorbeeld dat de partij ondanks een sterke algemene groei van leden disproportioneel veel studenten aantrekt: 'Bij een merendeel van de jongeren leeft de klimaaturgentie echt wel, misschien bij studenten zelfs iets meer. Zij voelen zich dan ook snel thuis bij ons'. Of dat verbonden is met een hoger materieel welzijn betwijfelt Hogenaar: 'Het klimaat spreekt gewoon meer jongeren aan, denk ik.'

Een verrechtiging dus?

Ook een onverwachte tweede partij vestigt zich op de brokstukken van de SP.A: met de N-VA is er sinds kort een rechts-conservatief alternatief

voor de student. 'Vandaag is er op rechts een aanbod dat er tien jaar geleden niet was,' ziet Spruyt. Dat geldt overigens zowel voor studenten als voor de hele bevolking: 'Een partij als de N-VA gaat bij studenten vooruit, maar haar succes is niet anders dan het succes van die partij bij de rest van de bevolking.'

'Mensen met bepaalde types opvattingen kiezen eerder voor overeenstemmende opleidingen'

[Bram Spruyt](#), politiek socioloog (VUB)

Vroegere concurrenten op rechts sloegen er echter niet in het kiezerspotentieel bij studenten volledig uit te buiten, denkt Spruyt: 'De Open VLD is op levensbeschouwelijk vlak toch eerder een progressieve partij; in dat opzicht denk ik dat de N-VA een publiek aanboort dat traditioneel niet voor de Open VLD stemde. Het grote verschil zit eigenlijk bij een partij als Vlaams Belang, omdat die bij hoogopgeleiden al bij al onsuccesvol blijft.'

Is het succes van de N-VA dan symbolisch voor een verrechtiging van de student? Niet noodzakelijk; de partij bereikt gewoon een segment van de studentenpopulatie dat vroeger onaangeroerd bleef. Dat rechts gedachtengoed heeft overigens altijd een prominente plaats gehad bij Leuvense studenten. Het rechts-conservatieve KVHV bijvoorbeeld, is al 117 jaar een kweekvijver voor toekomstige politici van CD&V, N-VA en Vlaams Belang. Heden ten dage bezet het verbond nog steeds een lijvig pand in de Naamsestraat, het hart van Leuven.

'Je merkt toch wel dat het nog steeds niet evident is om niet links te zijn als student', getuigt KVHV-voorzitter Brecht Crabbe. 'Als ik op café met studenten praat, merk ik dat sommige standpunten toch al eens moeilijk liggen. Let op: van discriminatie is zeker geen sprake, maar links heeft natuurlijk een groter draagvlak bij studenten.' Crabbe kan wel bevestigen dat het enthousiasme sinds zijn eerste dagen bij KVHV gegroeid is: 'Drie jaar geleden is er een jaar geweest dat we maar met twee of drie schachten zaten, dit jaar zitten we aan elf.'

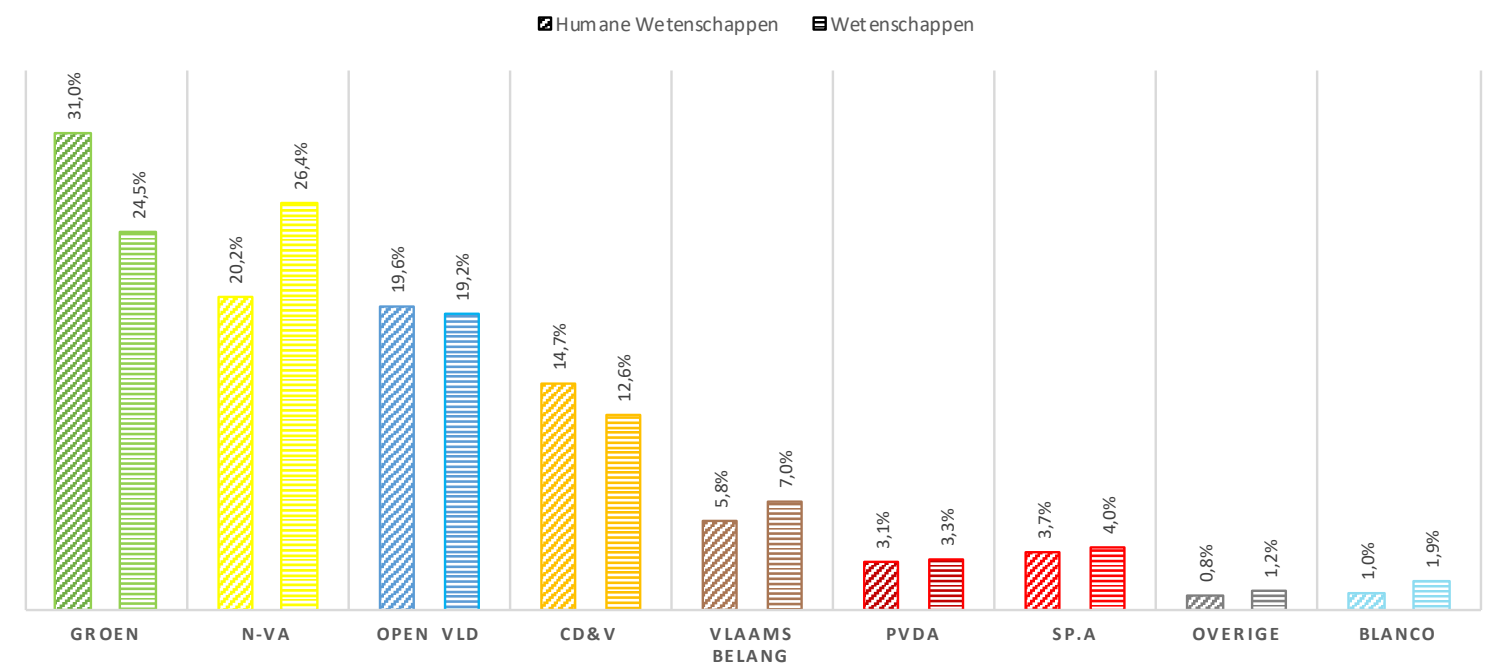
Faculteiten

Alvast opvallend is hoe de stemvoorkeuren bij studenten verschillen naar opleiding. Uit de

Veto-peiling van vorig jaar bleek dat richtingen binnen de humane wetenschappen, met uitzondering van Rechten en Handelsingenieur, massaal voor Groen kozen, terwijl de exactere wetenschapsrichtingen naar rechts buigen, met sterkere scores voor N-VA en Vlaams Belang. Spruyt ziet eenzelfde tendens uit onderzoek aan de VUB: 'Er speelt allicht vooral een selectie-effect: mensen met bepaalde types opvattingen kiezen eerder voor bepaalde types opleidingen. Ergens is dat ook logisch. Mensen die onderwijs zien als een doel op zich of om de samenleving te verbeteren komen dan in humane richtingen uit. Bij mensen die onderwijs zien als een middel om tot een beroep te komen, speelt dat minder.'

De verschillen tussen studierichtingen situeren zich vooral bij Groen en N-VA, terwijl partijen als Open VLD, SP.A en PVDA over de KU Leuven heen stabiel blijven. Stellen dat Groen daarmee dé studentenpartij is, is wat te kort door de bocht, maar het algemene beeld van de progressieve student blijft wel overeind, zo ziet ook Sinardet: 'Een meerderheid langs centrum-links, met Groen, CD&V en eventueel SP.A zou hier logisch zijn.' Anderzijds verschilt de Leuvense student toch niet zo gek veel van de doorsnee Vlaming: 'Ook Zweeds is immers nog mogelijk.'

KIESINTENTIES FEDERALE VERKIEZINGEN 2019 (KU LEUVEN)

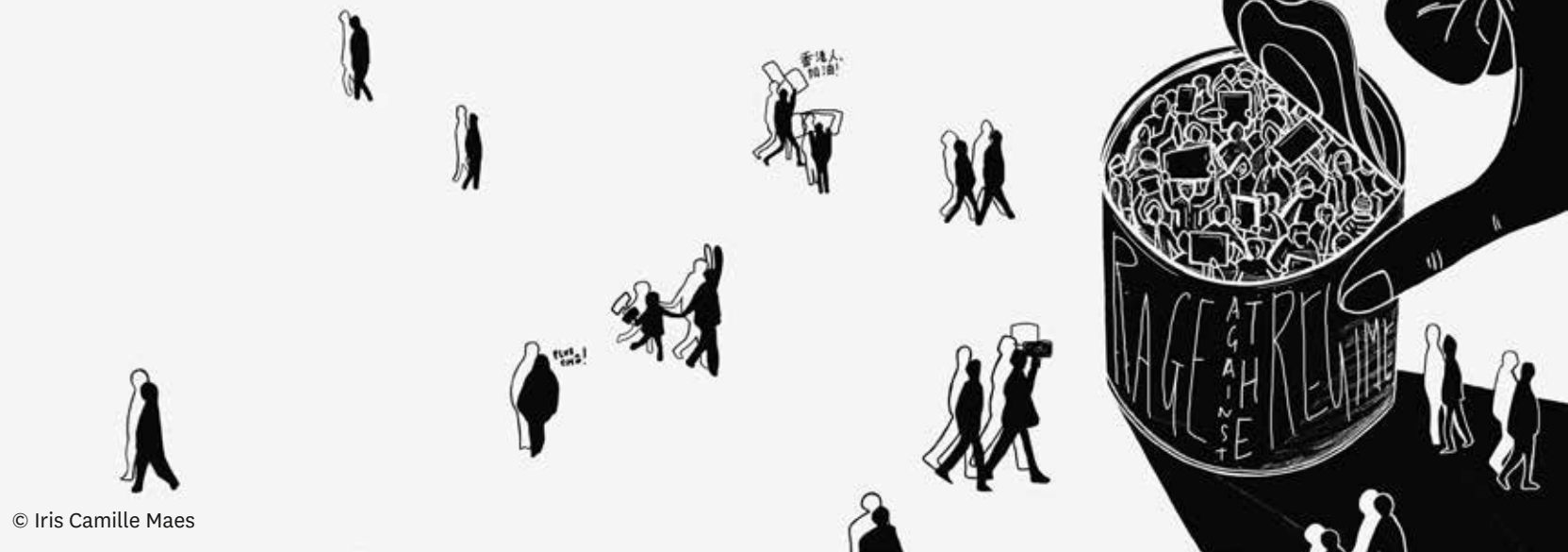

Halloween in Leuven

© Maarten Van Malcot

© Iris Camille Maes

Hoe Chili ontwaakte

Chili staat in brand. Letterlijk en figuurlijk. De klimaatop werd afgelast en Anuna De Wever blies de aftocht. De jonge Chileen komt de straat op met voor het eerst een verenigd volk achter zich.

door [Maria-Laura Martens](#)

Drie weken geleden namen scholieren in Santiago, Chili, massaal de metro zonder te betalen en spoorden ze anderen ook aan: *'Evadir, no pagar, otra forma de luchar'*. 'Zwartrijden, niet betalen, een andere vorm van verzet,' zongen ze in koor. Dit als aanklacht tegen een tariefverhoging, die kwam nadat andere essentiële voorzieningen zoals water en energie ook in prijs waren gestegen. Meer dan 5.000 arrestaties, 1.700 gehospitaliseerden, 177 oogletsels, 187 aangiftes van foltering (waarvan 19 van seksuele aard) en 23 doden later, bleek dit slechts de vonk die een decennialang oplopende frustraties aan het licht bracht.

In 2017 verdiende de rijkste 1% een derde van alle inkomsten

'Chile despertó'

'Chili is wakker geworden', lazen talloze borden in de massabetogingen sindsdien op Plaza Italia, een historisch plein op de grens tussen de meer en minder welvarende buurten van Santiago. Twee weken geleden protesteerden hier meer dan 1,2 miljoen mensen, een zesde van alle inwoners van Santiago. De acties verspreidden zich over heel het land. Ze vragen hervormingen en een betere levenskwaliteit.

Want hoewel Chili geprezen wordt omwille van diens aanhoudende economische groei en afnemende armoede, heeft de 'oase van Latijns-Amerika' ook de hoogste ongelijkheidsgraad van alle OESO-landen, vóór de VS en Turkije. In 2017 verdiende de rijkste 1% een derde van alle inkomsten.

Met een minimumloon van 360 euro, prijzen die passen in Europa en een doorgedreven privatisering - van gezondheidszorg tot zelfs watervoorziening - verwondert het niet dat de sociale mobiliteit laag is. Zelfs de middenklasse worstelt om haar kinderen een hogere opleiding te bieden, die bij de duurste van de wereld hoort. Studenten halen zich al snel jarenlange schulden op de hals om een diploma te halen. Zeker-

heden biedt het alleszins niet op lange termijn; weinig Chilenen kunnen het zich veroorloven om ziek of oud te worden.

'No tengo miedo de morir, tengo miedo de jubilar'

De private gezondheidszorg is duur en de publieke heeft een tekort aan middelen, personeel en tijd. In 2018 stierven meer dan 26.000 patiënten terwijl ze op een wachtlijst stonden. En wie tegen zijn pensioenleeftijd nog op de been is, blijft vaak noodgedwongen werken omwille van de onrealistische pensioenen. Deze zijn lager dan 180 euro voor 90% van de Chilenen.

Tijdens hun arbeidsjaren staan ze maandelijks 10% loon af aan private AFP-fondsen, die het dan investeren, waardoor het totaal en dus hun uitkering fluctueert. De investeerders verdienen meer als ze winst boeken, maar nemen zelf geen risico's: de verliezen worden enkel op de cliënt verhaald. Deze industrie genereert veel winst - al 500 miljoen euro dit jaar, maar schiet zijn doel voorbij als zoveel ouderen in armoede leven. 'Ik ben niet bang om te sterven, wel om met pensioen te gaan', getuigen kartonnen borden op straat. Militairen daarentegen hebben een door de staat gefinancierd pensioensysteem.

Rage against the regime

We zijn 2019 en mensen: er wordt wat af geprotesteerd. Tijd om in te zoomen op de rebellen van het digitale tijdperk.

Van de nerdy Joshua Wong, over gekke Greta, tot u en mij. Wat drijft hen in hun Rage against the Regime? Deze editie: een inktijk in de studentenprotesten in Chili

Deze privatisering gebeurde tijdens de militaire dictatuur van Augusto Pinochet (1973-1990). Onder zijn regime kregen economen, ook wel The Chicago Boys genoemd, vrij spel om hun theoretische modellen toe te passen. Jaime Guzmán, professor grondwettelijk recht, hielp dit model te verzilveren in een grondwet (1980), zo ontworpen dat ze moeilijk te wijzigen is. Omwille van de omstandigheden zien sommige academici de grondwet als illegitiem. In dertig jaar tijd wisten noch rechtse, noch linkse regeringen structurele veranderingen door te voeren. Daarom vragen demonstranten een nieuwe grondwet of niets: *'Una asamblea constituyente o nada'*.

'Ik ben niet bang om te sterven, wel om met pensioen te gaan' staat te lezen op de protestborden

Kruimels voor vrede

Hiermee bekritisieren ze ook de spoedwetgevingen die de regering doorvoerde om de gemoederen te bedaren: het metrotarief werd teruggeschroefd, energieprijzen bevroren, het minimumloon verhoogd en een derde van het kabinet vervangen. Kruimels voor de vrede. Deze tegemoetkomingen negeerden ook een populaire eis: het ontslag van de president.

President Piñera, 2,6 miljard dollar waard volgens Forbes, is aan zijn tweede ambtstermijn toe. Zijn populariteit is laag; maar 13% van de

Chilenen steunt hem. Hij wordt beschuldigd van 'olie op het vuur gooien', gezien zijn hardhandige optreden. 'We zijn in oorlog', zei hij. Enkele dagen na aanvang had hij al de noodtoestand uitgeroepen, een avondklok ingesteld en het leger - voor het eerst sinds het einde van de militaire dictatuur - de straten opgestuurd. 'Beangstigend voor zij die de dictatuur nog hebben meegemaakt. Veel demonstranten kennen die angst niet', zegt Constanza Parra, Chileense en deeltijds docent aan de KU Leuven.

De strijd om berichtgeving

Piñera's houding tegen demonstranten is niet nieuw. Ze worden voorgesteld als destructieve anarchisten. Gebouwen en metro's werden in brand gestoken en plunders maakten misbruik van de chaos om winkels leeg te roven. De focus ligt op de economische schade.

Deze rapportering legt de vinger op een oude wonde; de bevolking voelt zich niet vertegenwoordigd door de traditionele media. Deze bedrijven maken meestal deel uit van bedrijfsgroepen, zoals die van miljardairsfamilie Solari. Zij beheren naast winkelketens, LATAM Airlines en een bank ook mediabedrijven. President Piñera was zelf ook eigenaar van Chilevision, een grote

zender. Zoals tijdens de dictatuur wordt de media ingezet om tot orde te roepen.

Nu kunnen mensen zelf hun verhalen en beelden verspreiden via sociale media. Ze delen video's van militairen die rubberen kogels afvuren, ook op kinderen en hulpverleners. Ze horen over het opvallende aantal demonstranten die het zicht verloren, intussen al honderden. Ze zien de foto's van de mensen die het leven lieten sinds de ophef.

'El pueblo unido jamás será vencido'

Naast gruwel, keert op sociale media ook een gevoel van samenhang terug. 'De maatregelen zullen een werk van lange adem zijn', zegt prof. Parra, 'maar er is hoop'. Voor het eerst in decennia is er een beweging die zo'n grote en diverse groep Chilenen op straat krijgt; over politieke, generationele, socio-economische, etnische en geografische grenzen heen.

Over het hele land weerklinken *cacerolazos*, waarbij men uit protest met een soeplepel op een pan slaat. De Chileense vlag wappert naast die van inheemse volkeren en men zingt de liederen van nationale helden zoals Víctor Jara en Inti Illimani. Er bestaat weer een wij.☺

© Nicolás Cautín Soto

Oktobercampagne LOKO wringt

Een marketingcampagne van om en bij de 15 000 euro rond overlast en alcoholmisbruik, maar met slogans als 'Beyoncé scoort met haar billen, niet met haar promille' zijn er vragen over de impact.

door [Arne Sonck](#), [Mathilde Dams](#), [Thomas Maes](#), [Anna Strauwen](#)

'*Goe gaan doe ge zo!*', kopte de slogan van de jaarlijkse Oktobercampagne van LOKO tegen overlast en alcoholmisbruik. LOKO kreeg daarvoor voor het tweede jaar op rij financiële steun van Lazarus, een project dat tegen eind 2020 de onverantwoorde alcoholconsumptie in Leuven met tien procent wil doen dalen. Het is een project waarin AB InBev, stad Leuven, KU Leuven en UZ Leuven de krachten bundelen. Van Lazarus kon LOKO een maximumbudget van 50.000 euro krijgen voor de campagne. Daarvan werd uiteindelijk zo'n 30.000 euro gebruikt

Het gros van die financiële middelen ging naar het marketingbedrijf Absoluut. Het was hun jongerenafdeling die de onlinecampagne maakte en de slogans, posters en enkele ludieke acties verzor, samen met LOKO. Lana Van den Heuvel, voorzitter van LOKO, verklaart dat het een voordeel was dat het om jongeren ging: 'Ze waren allen net afgestudeerde, zij begrepen de doelgroep.'

Professor gezondheidspsychologie Stephan Van den Broucke stelt zich vragen bij de doeltreffendheid van het inschakelen van een marketingbureau: 'Een product kopen is een heel ander soort gedrag dan een ingesloten gedrag blijvend veranderen. Ik heb dan ook mijn twijfels over te veel op reclame gestoelde preventiecampagnes. Die klinken misschien wel goed, maar we weten dat ze doorgaans maar beperkte effecten hebben op gezondheidsgedrag, en al helemaal niet op het behoud van een gedragsverandering.'

Of je met zo'n 15.000 euro geen betere slogans kan verzinnen dan 'Beyoncé scoort met haar billen, niet met haar promille' laten wij in het midden. Professor communicatiewetenschappen Kathleen Beullens geeft toelichting bij de doeltreffendheid van slogans: 'Ik denk dat slogans in de eerste plaats uitgebreid getest moeten worden voor je ze lanceert.' Of dit gebeurt is, is niet geweten.

Halfdrongen op een golfkarretje

Naast een internetcampagne organiseerde LOKO verschillende acties die drie aspecten van het uitgaan belichtten. Voor de eerste actie, een kotfeestje in de fakbar, haptten van de acht fak-

bars alleen Fakbar Letteren en Politikaffee toe. De fakbars werden middels subsidies voor één nacht omgetoverd tot een 'kotvoordrink', om studenten duidelijk te maken dat ze een fakbar kunnen aandoen voor het feesten in plaats van op kot te blijven. Van den Broucke erkent het belang van het

'Op reclame gestoelde campagnes hebben in het algemeen heel beperkte effecten'

aanpakken van indrinken, maar nuanceert: 'Is er in fakbars dan meer sociale controle? Ik denk dat het probleem gewoon verlegd wordt.'

De tweede actie wilde met een trajectcontrole nachtlawaai aanpakken. Studenten die een tweehonderdtal meter stil waren kregen een *goodie-bag*. 'Bijvoorbeeld die lolly's die we geven, dat werkt. Als je iets in je mond hebt kan je moeilijk over straat roepen', aldus Jens Dehaene, overlastpreventiemandataris bij LOKO. Er kan wel getwijfeld worden over het langetermijneffect.

In de laatste week van oktober haalde LOKO het grotere geschut boven. 'Gematigd dronken' mensen kregen in de derde actie een ritje naar huis in een golfkar, wat dinsdagavond bemoeilijkt werd door benevelde massacantussers die de vorige acties duidelijk niet opgemerkt hadden.

'Op zich zijn zulke symbolische en ludieke activiteiten niet slecht omdat ze de aandacht trekken en het debat aanvuren', vindt Van den Broucke. 'Dat laatste kan mee de sociale norm beïnvloeden, maar er zijn meer factoren die overmatig drankgebruik in de hand werken. Als het een *stand alone* actie is, gaat het geen zoden aan de dijk zetten.'

Rol van de kringen

Kringen mochten mee brainstormen over de campagne en konden ook deelnemen aan de acties. Naast de 'kotfeestjes' in twee fakbars organiseerden Runner's High en Politika Kaffee tijdens de week van de 24 urenloop een *silent disco*. LOKO verzorgde de *headsets*. 'Sommige kringen hebben een drukke, al snel volgeboekte agenda,' aldus

Van den Heuvel, 'maar dat betekent niet dat ze negatief staan ten opzichte van de oktobercampagne.'

Hoewel veel van de initiatieven en subsidies op maat zijn van de kringen, lijken die niet echt warm te lopen voor drastische veranderingen.

[Stephan Van den Broucke](#), professor gezondheidspsychologie

Van het budget van 3000 euro waarmee kringen en fakbars subsidies konden aanvragen voor evenementen rond de campagne, werd weinig gebruikt. De focus van LOKO's campagne hield de kringen niet tegen om in oktober Plan Sjarels met 'een fles jenever aan 7 euro' te organiseren of een '24 urenzuip' te houden.

Enmalig effect of duurzame impact?

LOKO uit zich tevreden over het bereik van de campagne, waarin het doel was om 'zoveel mogelijk' studenten te bereiken. Het online bereik van de '#goegaan-campagne' zou ongeveer 25.000 mensen bedragen. Offline werd er met posters en acties gewerkt, al leenden de acties zich niet echt tot promotie omdat de nadruk lag op het belonen van wie verantwoordelijk uitgaat. LOKO erkent dat ze volgend jaar best ook een evenement organiseren dat ze wél kunnen aankondigen.

Het uiteindelijke doel van de oktobercampagne is een langetermijnverandering in gang te zetten. Van den Heuvel ziet dit als een organisch proces: 'De bedoeling is dat de klik er komt dat alcohol drinken een keuze is, dat je niet altijd over de schreef moet gaan. Als mensen dan die keuze voor zichzelf maken, verandert de studentencultuur mee.' Veel factoren hebben een invloed op je alcoholgebruik, zoals de mate waarin het maatschappelijk aanvaard is. LOKO geeft toe dat een echte gedragswijziging heel moeilijk is op een maand. Via totebags of bierviltjes met slogans willen ze daarom de campagne nog wat laten nazinderen.

Van den Broucke is kritisch: 'Een campagne op

© Anne-Leen Declercq

zich zal niet snel gedrag veranderen; dat is ijdele hoop. Om effect te hebben moeten die campagnes ingebed zijn in een groter pakket aan maatregelen. Het is de combinatie van elkaar versterkende maatregelen in een strategische aanpak die echt impact kan hebben op het drinkgedrag.' Beullens vraagt zich af of de impact van de acties verder gaat dan die ene keer, maar benadrukt dat je het effect van een campagne moet meten voor je er uitspraken over kan doen. 'Een gigantisch effect verwachten van één campagne is meestal utopisch.'

Ook naar het effect van de online campagne is het gissen. 'We weten dat positieve berichtgeving op sociale media de indruk kan wekken dat alcohol bij het leven hoort. Wat het precieze effect is van het inzetten van sociale media in preventiecampagnes, daar is nog niet veel onderzoek naar gebeurd', zegt Beullens.

Van den Heuvel vindt dat er wel verandering zichtbaar is in gedrag: 'Toen ik begon te studeren was er amper de optie om op water te cantussen. Nu is dat normaal.'

Gestoeld op wetenschap

Om de campagne te onderbouwen, probeerde LOKO rekening te houden met wetenschappelijk onderzoek. 'Zo weet men dat *scare tactics* en culpabiliserende campagnes niet werken', vertelt Van den Heuvel. 'Mensen weten al lang dat roken of alcohol schadelijk zijn, maar veranderen hun gedrag niet. Wat wél werkt, is informatie geven

over hoe het anders kan.'

LOKO baseerde zich op de Australische campagne '*drinking properly*'. Van den Broucke wijst erop dat enige voorzichtigheid geboden is bij het 'vertalen' van buitenlandse campagnes: 'Drinkgedrag kan je heel moeilijk vergelijken tussen verschillende landen - laat staan tussen continenten. Niet alleen het gedrag en de gewoontes zelf, maar ook de sociale normen, de drinkcultuur en zelfs de wettelijke situatie zijn anders. Een campagne met bewezen succes in één context kan je alleen mits zorgvuldige aanpassing overdragen op een andere. Ik weet niet of dat gebeurd is.'

'De strijd tegen overmatig alcoholmisbruik vraagt een meer beleidsmatige in-steek'

[Stephan Van den Broucke](#), professor gezondheidspsychologie

LOKO is tevreden met het resultaat en de positieve feedback van buurtbewoners. Voorlopig blijft het wel in het duister tasten of de campagne verder gaat dan de eenmalige en imago-gerateerde impact. Of de campagne Lazarus - grote

sponsor van dienst - dichterbij hun doel van de 10% verlaging in alcoholgebruik, is ook onbekend.

Van den Broucke beseft dat de strijd tegen overmatig alcoholgebruik moeilijk is: 'Preventieve gedragsverandering is niet alleen een kwestie van communicatie en reclame. Het vraagt een meer beleidsmatige insteek van de universiteit als organisatie, die op verschillende vlakken de violen op elkaar kan afstemmen, zodat acties elkaar versterken in plaats van druppels te zijn op een hete plaat.' De universiteit kan dus ook een grotere rol spelen. Aan de UCLouvain, waar Van den Broucke hoogleraar is, geldt aan verschillende faculteiten een non-alcoholbeleid: 'Tot en met recepties voor proclamaties en doctoraten: daar wordt geen alcohol meer geschonken. Maar ook aan de UCL zijn we er nog niet.'

Digestif

Veel studenten zien alcohol nog steeds als de kern van het studentenleven. Studentikoos is nog steeds synoniem voor 'iets met alcohol'. Een beeld dat de afgelopen decennia niet echt is veranderd. Met zonder-alcohol-cantussen, minder-bier-kotfeestjes, zonder-wijn-wijnproeverijen (toegegeven, die laatste hebben wij zelf verzonnen) en slogans als 'drink af en toe tussendoor eens een waterke', wil de campagne allesbehalve te ver van die activiteiten wegdrijven.☺

Alcoholloze cantus oktober was alleen op uitnodiging

'Niet-alcoholische cantus Leuvense studenten meteen uitverkocht' zo kopte de persmail die (nationale) media vorige maand ontving. Daarbij zijn heel wat kanttekeningen te maken.

door [Mathilde Dams en Thomas Maes](#)

Wat blijkt, het Facebookevenement stond al bij uploaden op 'volzet'. Bovendien was het evenement gratis, dan kan je moeilijk van 'uitverkocht' spreken. Ook bij de algemene term 'Leuvense studenten' zijn vragen te stellen: de aanwezigen waren allen uitgenodigd. Het waren mensen verbonden aan fakbars of presidia. De frase 'meteen uitverkocht' stond in de mail, maar werd ook overgenomen in de koppen van verschillende media.

De mail vermeldt verder dat het evenement gedragen wordt door 'fakbars, kringen en LOKO'. Lana Van den Heuvel, voorzitter van LOKO reageert: 'LOKO is uitgenodigd, maar is niet de organisator'.

Een woordvoerder van AbInbev onthaalde de media op het evenement. Journalisten konden de gedrilde verantwoordelijken interviewen. Onder toezien oog van enkele cameraploegen voerden de kringen een niet-doorsnee cantus op.

Bram Van Cauwenberge van HdR (fakbar Huis der Rechten) vertelt over hun initiatief: 'Het idee kwam van enkele fakbarverantwoordelijken, sommigen gingen een maand geen alcohol drinken en het paste mooi in de oktobermaand.' Daarna pleegden ze overleg met AB-Inbev: 'Ons vaste sales contact liet dan weten dat ze ons wilden ondersteunen.' Laure Stuyck, perswoordvoerder

van AB-Inbev voegt daaraan toe: 'Wij hebben toen gezegd dat als ze het evenement willen organiseren, wij voor de vaten en de ondersteuning zouden zorgen.'

Feit blijft dat de cantus als volzet evenement op Facebook is gezet, en er geen ticketinformatie terug te vinden was. Dat was bewust. Van Cauwenberge: 'HdR heeft de leiding genomen in de organisatie, maar de actie werd gedragen door (bijna) alle fakbars. We hebben hen uitnodigingen bezorgd voor vier à vijf personen. Zij mochten zelf kiezen met wie ze kwamen. Vanuit HdR hebben

we beheerders, tappers en wat mensen van de kring gevraagd.' Het was dus niet erg waarschijnlijk dat een gewone student op het evenement geraakte.

Tóch werd er beslist om een Facebookevenement te maken. Van Cauwenberge legt uit: Het is hetzelfde principe als bij Plan Sjarels. Die zijn ook alleen voor kringleden, maar worden toch op Facebook gezet, voor verdere informatie.' Of studenten in het algemeen dus echt *en masse* warmlopen voor zo'n alcoholloze cantus kan je hier niet meteen uit afleiden.

Volgende editie wel voor de gewone student?

Volgend semester heeft HdR opnieuw plannen voor een 0.0 cantus. Aan het type deelnemers zal niet noodzakelijk iets veranderen, omdat er met dezelfde soort uitnodigingen gewerkt zal worden: 'Afhankelijk van wie het organiseert, krijgen fakbars of kringen een aantal plaatsen. Zij mogen dan zelf kiezen onder wie de kaarten verdeeld worden: aan kringleden en personen verbonden aan fakbars of opentrekken naar het grote publiek.' Het idee is nog niet concreet.

Alcoholvrije cantussen toegankelijk maken voor gewone studenten lijkt aangewezen als de organisatoren zichzelf serieus willen nemen met de boodschap dat alcohol niet de norm hoeft te zijn.⊗

SPLINTER

Lang leve de osteopaat!

Het smartphonegebruik neemt kwalijke proporties aan. Slimme gsm's zouden op lange termijn wel eens het sociale leefklimaat in het gedrang kunnen brengen.

door [Arne Van Laetem](#)

Het zijn Leuvense taferelen die me telkens droef te moede stemmen: passanten, cafégangsters, studenten in de aula of zelfs fietsers die gekluisterd naar een 5x7-schermpje zitten te staren alsof het een lieve lust is. Terwijl allerhande applicaties hun aandacht opsorpen, vervaagt de wereld rondom hen. Ze stoppen hun smartphone in hun zak, om hem na vijf minuten getriggerd door verveling, gezoem of gepling opnieuw vast te grijpen. Het is een iteratief en minstens even nutteloos proces.

De ergens rond 2007 op de markt gebrachte smartphones zijn vandaag wereldwijd gemeengoed, hebben zich als term in Van Dales genesteld, en fungeren hoe langer hoe meer als verlengstukken van mensenhanden. Waarom? Om de eenvoudige reden dat ze ons leven een stuk eenvoudiger maken. In geen tijd zoek je de weg naar een voorheen onbekende plaats of plaats je een bestelling bij pak 'm beet een Oost-Timorese juwelier. Ook ik moet als cynische Nokia-gebruiker - zij het krampachtig - het nut van smartphones beamen. Maar dat neemt niet weg dat je evengoed de weg kan vragen of de juwelierszaak om de hoek kan bezoeken.

'Neem dan niet deel aan het mobiele circus', is een gegronde tegenargument, ware het niet dat ik me steeds meer genoodzaakt voel om er wél aan deel te nemen. De smartphone is tot in diepe sociale vezels binnengedrongen: winkeliers die naast cash geld enkel betaling via applicaties aanvaarden, conversaties die gedomineerd worden door ervaringen op Tinder, gesprekspartners op wier interesse je slechts kan rekenen als hun smartphone opgeborgen zit, proffen die hun stof interactief toetsen aan de hand van mobiele toepassingen. Het lijkt wel alsof de maatschappij je verplicht over een smartphone te beschikken om mee te kunnen draaien in de carrousel. De smartphonelozen delven het onderspit. En daar heb ik de pest in.

Het is nochtans een logische wisselwerking: de mens creëert technologie, technologie beïnvloedt de mens. Mijn vrees is alleen dat de balans wel eens naar het tweede zou kunnen doorslaan. In dat geval is het maar zeer de vraag of we ons nog uit

die technologische houdgreep kunnen losrukken. Willen we optimaal de vruchten plukken van de mogelijkheden die smartphones te bieden hebben, dan mogen we het humane aspect, weg van de smartphone, niet uit het oog verliezen. Mij goed dat je je vakantiefoto's met één vingertoets op sociale media kan delen, maar verlies niet uit het oog dat zulke gepolijste content ook nefast kan zijn voor het geluksgevoel van anderen. Mediapsychologen zullen het met mij eens zijn.

Het lijkt wel alsof de maatschappij je verplicht over een smartphone te beschikken om mee te kunnen draaien in de carrousel.

Die discussie over sociale media is, hoewel relevant voor smartphones, een zijsporing die ik hier niet verder wil aanraken. Wel is het mijn betrachting om u, de lezer, even te doen stilstaan bij uw (overmatige) smartphonegebruik. Als de ober op restaurant het eten voorschotelt, wens je disgenoten dan 'smakelijk eten' toe in plaats van meteen een foto te willen nemen van je lekker ogende bord. Zie je 's nachts een dronken student onbeholpen door de Muntstraat zwabberen, film hem dan niet, maar help hem op weg. Ga je op café met vrienden, laat die smartphone dan eens op kot. Het zal u én anderen deugd doen.

Mocht mijn moraalridderige queeste naar meer mens, minder smartphone toch op niets uitdraaien, dan heb ik nog een goede raad in huis voor de generatie van morgen: volg de opleiding tot kinesist of osteopaat. Binnen twintig jaar zullen er meer dan genoeg zere nekken en duimen te behandelen zijn, inclusief de uwe.⊗

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet de mening van de redactie.

Santé Magic Leuven
GRATIS YOGALES
 Kom yoga uitproberen bij Santé Magic te Leuven
 Vind het lessenrooster op www.santemagic.be

Santé Magic, Vaartstraat 78, 3000 Leuven

Actie geldig tot 1 januari 2020
 Op vertoon van deze advertentie

Student-vormgever Ramy Moharam Fouad: 'Het zal altijd zoeken blijven wat voorrang krijgt'

Hij studeert Film aan Sint-Lucas, maar heeft ook andere projecten lopen. 'Ik ben dagelijks met mijn job bezig. Als ik niet aan het filmen ben, ben ik wel aan het schrijven of bezig met preproductie.'

door [Mathilde Dams](#)

Ramy vertelt gepassioneerd over de schoonheid en schaduwzijden van het onzekere artiestenbestaan. Hij debuteerde met een videoclip voor zijn broer Tamino, en werkt ondertussen samen met onder andere blackwave., Emma Bale en Zwangere Guy. Ramy heeft grootse dromen, maar blijft nuchter in zijn ambities.

Lukt het goed om je studies met je job te combineren?

Ramy Moharam Fouad: 'Nee, dat is helemaal niet gemakkelijk. Het eerste jaar was ik te weinig op school omdat ik onder andere op tour was met mijn broer. Daarom heb ik mijn praktijkvakken het jaar daarna moeten afleggen. Ik ben heel blij dat ik die kans heb gekregen. Nu zit ik in het tweede jaar, dat is een heel intens jaar, maar ik heb er veel *goesting* in. Toch zal het altijd een zoektocht blijven naar wat voorrang krijgt; ik wil alle kansen grijpen die ik krijg, maar ondertussen heb ik verplichtingen op school.'

'Het is een onzeker beroep. Dat is iets wat je moet omarmen, anders word je zot'

'Voorlopig lukt de combinatie wel op deze manier. Het enige nadeel is dat je veel onttrokken wordt aan de groep. De medestudenten steunen me erg, maar ik mis veel. Iets gaan drinken na de les zit er voor mij meestal niet in. Soms is dat *kak*, maar ik zou het voor geen goud in de wereld anders willen.'

VAN 'T PADJE

Aan de universiteit lopen vele interessante mensen rond die niet noodzakelijk het modeltraject volgen. In de reeks 'Van 't padje' laten we telkens een student opdraven die een atypische piste bewandelt.

Houden docenten rekening met je carrière buiten school?

'Gedeeltelijk, als ik op belangrijke lesdagen niet naar school kan komen, hebben leerkrachten daar begrip voor. Maar uitstel op deadlines krijg ik niet. Die kan je enkel verkrijgen met een werkstatuut en dat gaat niet als creatieveling - wat heel contradictoir klinkt op een kunstschool. Ik weet niet hoe het exact in elkaar zit, maar het heeft te maken met het aantal uren dat je voor je werk opgeeft per week.'

Aan welke projecten werk je momenteel?

'Ik heb net een videoclip voor Ibe en Tamino afgewerkt. Twee jaar lang heb ik de ene opdracht na de andere aangenomen. Dat was inspirerend, maar nu moet ik even op adem komen. Er waren enkele aanvragen voor videoclips, maar ik ga nu even op school focussen en aan mezelf werken.'

Wat zijn de grootste opofferingen die je al hebt gemaakt?

'Ik heb geen tijd gehad om écht jong te zijn of zot te doen. Ik ben al 'professioneel' bezig sinds ik zestien ben. Hoewel mijn studentenleven eigenlijk onbestaande is, heb ik er niet echt nood aan. Dan bouw ik liever mijn creatieve wereld verder uit, of werk ik aan mijn portfolio.'

'Ik zou wel liever meer tijd spenderen met mijn familie. Die afwezigheid brengt soms een leegte met zich mee. Ik mis ook heel de tijd dingen langs alle kanten omdat ik overal wel vrienden heb. Veel van hen zijn ook creatievelingen; zij snappen dus wel wat ik meemaak. Maar ik wil zeker geen zelfmedelijden hebben. Momenteel gaat het al bij al goed.'

Je werkt veel samen met je broer. Heeft die samenwerking jullie band versterkt?

'Enorm! Ik vind het prachtig wat mijn broer doet en ben heel blij dat ik daar deel van mag uitmaken. We kwamen vroeger niet altijd overeen, maar door zoveel samen te werken, til je elkaar

naar een hoger niveau. Ik denk dat hij ook heel blij is dat ik deel uitmaak van het hele gebeuren, want er is niemand die zo dicht bij hem staat als ik. Dat zorgt voor interessante visuele elementen.'

'Ik heb bijvoorbeeld zijn tour in beeld gebracht. Dat was een zware maar prachtige ervaring; samen met mijn broer reizen en elke avond ontroerd worden door aan de andere kant van de wereld zoveel mensen te kunnen bereiken. Bovendien zou ik hem anders nog amper zien als hij op tour is.'

Stel dat je een vrijgeleide zou krijgen, welk project zou je dan realiseren?

'Sowieso een langspeelfilm, ik denk dat dat mijn grootste droom is. Daar ben ik nu al een beetje naar toe aan het werken. Ik ben nog maar 19 jaar, maar ik ben al zoveel ervaring aan het opdoen, zodat ik heel snel merk wat ik kan, wat moeilijkheden zijn, enzovoorts. Het is heel tof om dat op zo'n jonge leeftijd te leren. Daar ben ik heel dankbaar voor.'

Binnenkort studeer je af. Ben je nerveus?

'Ergens wel, al is er nu ook al druk. Een school is een plek om te leren en te falen, maar ik denk niet dat de mensen uit mijn klas dat zo ervaren. Het eerste jaar is echt knokken: slechts een vierde mag door naar het tweede jaar. De logische stap is dan dat je je bachelor- of masterfilm maakt, en die dan indient voor festivals. Hopelijk win je prijzen en verdien je zo budget voor je volgende projecten. Op die manier gaat de bal dan aan het rollen. Over dat traject kan je twee jaar, maar evengoed dertig jaar doen.'

'Het is niet voor veel mensen weggelegd. Het is een onzeker beroep: je weet nooit wat er gaat gebeuren. Dat is iets wat je moet omarmen, want anders word je zot.'

© Anne-Leen Declerq

door [Anthe Lainé](#), [Anna Strauwen](#)

Seks(e)(n) – Schouwburg 30cc
Vrijdag 15 november, 20u00

Geïnteresseerd in gender en literatuur? Dan heb jij sowieso goesting in *Seks(e)(n)*! Dit theatrale liefdesexperiment van het Amsterdamse gezelschap 'mugmetdegoudentand' stelt alle genderlabels en andere hokjes in vraag en doet dat met behulp van Goethe's *Die Wahlverwandtschaften*, maar dan à la *Temptation Island*. Dit keer dus Temptation-drama in de Leuvense Schouwburg, zonder de '400cc aan humor' van Pommeline.

The Opposite of Fatalism - Museum M
Zondag 17 november, 16u30

STUK nodigt Jeremiah Day uit, een creatieve duizendpoot die met zijn kunst de neiging tot rebellie in de gewone burger wil onderzoeken. Leden van *Youth for Climate* gaan onder leiding van Day in gesprek met Joanne Bland over wat mensen tot opstand drijft. In 1963 was Bland als elfjarig meisje al voorvechtster van het belang van stemrecht in de *Civil Rights Movement* achter Martin Luther King. *The Opposite of Fatalism* kadert zo in de dertiende editie van het *Playground Festival*, een experimentele smeltkroes van podium- en beeldende kunst. De evenementen zijn van 14 tot 17 november gespreid over de theaterruimtes van STUK en de exporuimtes van M.

Villagers - Het Depot
Maandag 18 november, 20u00

Er zijn nog tickets te koop voor de passage van *Villagers*, die hun nieuwe album *The Art of Pretending to Swim* komen voorstellen. Hun populariteit kreeg onlangs een flinke boost door hun bijdrage aan de soundtrack van HBO-serie *Big Little Lies* - de Elvis-cover van *The Wonder of You* en hun grootste hit *Nothing Arrived*. In dit nieuwe album mengen ze hun warme, ietwat brave sound voor het eerst voorzichtig met samples en elektronische elementen.

Sprekende Ezels - Café Libertad

Maandag 18 november, 20u30

Ben jij een geofende hamsterslingeraar of wil je je passie voor woord, comedy of muziek eens showen op een laagdrempelig podium? Dan ben je op maandag 18 november welkom in Libertad voor een fris pintje en wat extra podiumervaring.

8.2 (fABULEUS) - STUK

Woensdag 20 november, 21u00

Choreograaf Radouan Mriziga liet zich voor deze dansvoorstelling inspireren door een tijdloos genre: rap. Het stuk werd bovendien al gesmaakt door de jury van het Theaterfestival in Gent, waar het geselecteerd werd voor onze cultuurkaartevenaars. Zij mogen via UURKULTUUR de voorstelling - hoera! - gratis gaan bewonderen.

Misa Tango - Schouwborg 30cc

Woensdag 21 november, 20u00

Het muziekstuk Misa Tango is een huwelijk van de traditionele elementen van een Latijnse mis en de zwoele tango. Het belooft een avond te worden vol klassieke, maar energetische livemuziek in een warm, Argentijns jasje.

Uncut: Open Mic (Mental Health) - OPEK

Donderdag 22 november, 20u00

Moet je jouw poëtische ei kwijt en heb je iets te vertellen over mentale gezondheid? Begeef je dan op 22 november naar OPEK. Enkele meesters van de (slam poetry-) kunst bijten de spits af en dan is het aan iedereen die graag, in een *open-minded* sfeer, eens iets van zich wil laten horen.

Babylon Bar: The Mauskovic Dance Band - Het Depot

Vrijdag 23 november, 21u

Onder de noemer 'Babylon Bar' organiseren STUK en het Depot eclecticische concerten die een sterke programmering koppelen aan de artistieke hybriditeit die STUK tot haar stokpaardje maakt. Op 23 november zijn dat onder andere Rwandees-Brusselse deuntjes van DTM Funk - lees soul, boogie en funk - en Belgische New Wave Jazz van Compro Oro. Hoofdact Mauskovic Dance Band belooft alvast hypnotische grooves en *spacey* disco-melodieën.☺

Te weinig podiumkansen opkomend talent

Podiumkansen en ondersteuning ontbreken voor beloftevolle bands in Leuven. Organisatoren botsen op dezelfde drempel. 'Een *clusterfuck* aan gedeelde verantwoordelijkheid', vindt Dishwash.

door Margot Delaet

Jonge muzikanten in Leuven stuiten op een kloof. Beginnende bands kunnen open mics in cafés afschuimen en gevestigde waarden kunnen in het Depot terecht, maar opkomende bands vinden niet genoeg podiumkansen en ondersteuning in het Leuvense.

Zalen voor 40 man

Jongereninitiatieven proberen die kloof nu zelf te dichten. Zo is er Inuit: een concertorganisatie die iedere maand een optreden organiseert met opkomend talent op het programma. Dat doen ze nu al een jaar. 'We zijn Inuit begonnen voor de bands die te groot zijn voor een Rockcafé en te klein voor het Depot.' Laagdrempelige optredens, maar kwaliteit is vereiste nummer een.

Ook Dishwash is een concertcollectief opgericht door jonge muzikanten die elke maand een optreden organiseren. Zij constateren eenzelfde tekort aan podiumkansen voor beloftevol talent op, en dan voornamelijk een tekort aan betaalde podiumkansen. Dat bands naar behoren vergoed worden voor hun werk, is daarom erg belangrijk in de organisatie van hun eigen evenementen.

Organisatoren botsen echter op dezelfde drempel als bands zelf. Dat weet ook Jochen Smets van MIJNLEUVEN, het jongerenlabel van de jeugdendienst van de stad Leuven. 'Ook wij merken dat die kloof er is. Subsidies en andere vormen van ondersteuning van jonge organisatoren bieden een aanzet tot de oplossing, maar Leuven kampt al eeuwen met een tekort aan infrastructuur. Er zijn zalen voor 40, 80, 120 en dan 800 man, maar niet voor 200 of 350 man.'

Ongelijke subsidieverdeling

Toch speelt het wegvallen van het provin-

ciale ondersteuningsniveau qua subsidies een grote rol in het tekort aan doorgroeimogelijkheden voor muzikanten en organisatoren, aldus de mannen van Dishwash. 'Dat die subsidies op provinciaal niveau zijn weggefallen, is enorm problematisch. En dat maakt de verantwoordelijkheid van de stad natuurlijk weer groter.'

Een belangrijke speler die nu nog veel kansen ongegrepen laat, is de KU Leuven, vindt Dishwash

Dishwash zal binnenkort een subsidiedossier indienen bij de stad Leuven. Ook Inuit wordt gesubsidieerd door de stad. 'Vroeger kon je als organisator mooi doorgroeien van stedelijke subsidies naar provinciale subsidies naar Vlaamse subsidies. Nu mist daar een stapje, en dat kan je als stad onmogelijk opvangen', aldus Smets. 'De komende jaren zullen we het geknip in het cultuurbudget trouwens nog veel meer voelen, en dat geldt voornamelijk voor de kleine spelers'.

Er zijn niet alleen te weinig subsidies, de bestaande subsidies worden ook ongelijk verdeeld. 'Het Depot krijgt natuurlijk veel meer subsidies dan organisaties als Inuit, en daar stel je je als organisatie wel vragen bij. Met het geld van een paar avonden Bart Peeters kunnen wij veertig concerten organiseren. Onze relatieve meerwaarde in vergelijking met onze middelen is veel groter', vindt Quinten van Inuit.

Daar is Mike Naert, grote baas van het Depot, het absoluut niet mee eens. 'Met het-

zelfde geld, doen wij veel meer dan tien kleine organisaties. In die zin ben ik het eens met het huidige beleid van de Vlaamse Overheid: het is beter één sterke speler in Leuven te financieren dan verschillende kleine. Zo werk je enkel de versnippering van het cultuurlandschap in de hand.' Daarnaast bevestigt hij dat dat éxact is waar Bart Peeters-concerten toe dienen: 75 verlieslatende Depot Café-concerten financieren. 'Met onze vele

concerten voor een publiek onder 300 man vullen wij die kloof zelf op.'

Het Depot koning

Wat is de verantwoordelijkheid van het Depot, als grootste culturele speler in Leuven, volgens die jonge organisatoren? 'Het Depot is een bedrijf, maar het is geen schoenenfabriek. Het is een maatschappelijke actor die haar verantwoorde-

lijkheid moet opnemen. Jonge Leuvense bands en organisatoren moet zij actief ondersteunen, financieel of infrastructureel.'

Niet helemaal waar, vindt Naert. 'Wij zijn gefinancierd vanuit het Kunstendecreet. Wij hebben een verantwoordelijkheid naar de professionele sector toe, niet naar amateurkunstenaars. Als je een beetje ambitie hebt, en je kan iets, dan vissen we je er wel uit.' Het monopolie van het Depot op 'wat goed is', vindt hij niet problematisch. 'Ons aanbod is breed genoeg.'

Zowel Dishwash als Inuit geven aan die ondersteuning niet te zien als een 'deel worden' van het Depot. 'Wij willen net een extra tak creëren, een tegenwind zijn. Daarbij sluit het imago van het Depot niet aan bij de richting die wij uit willen', aldus Inuit. Ook Smets bevestigt dat de meeste jonge organisatoren niet op een structurele wijze willen samenwerken met het Depot.

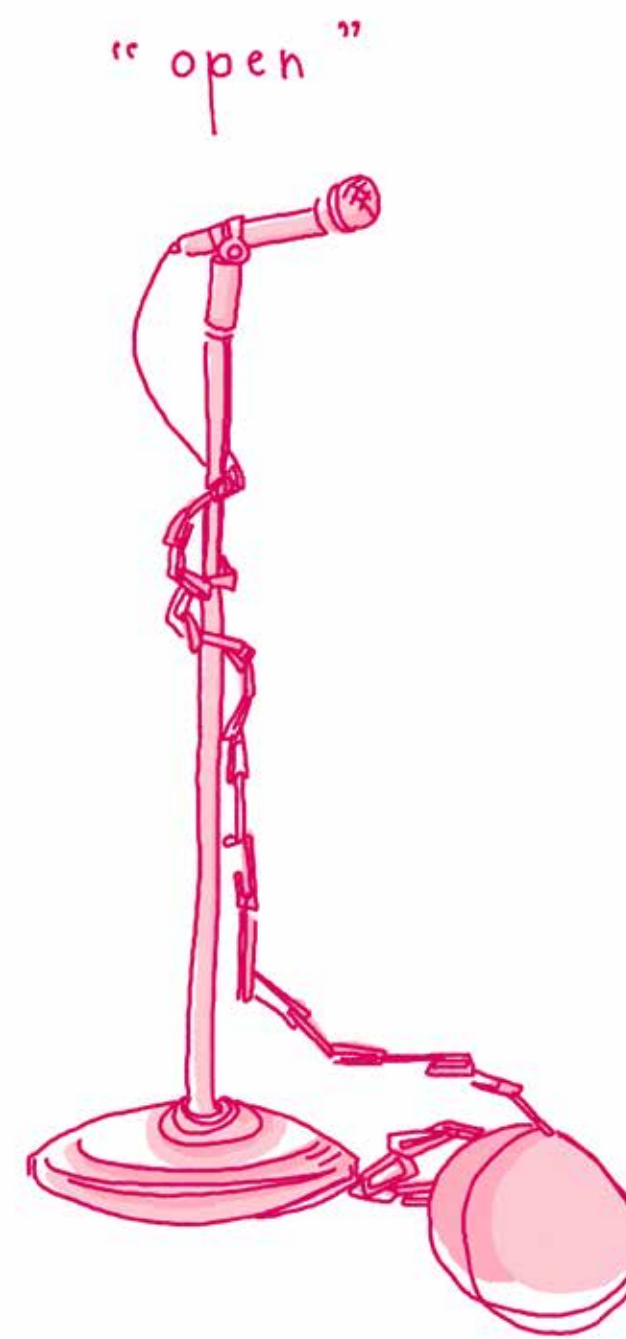
KU Leuven op de kar

Met initiatieven als Stelplaats en de caféconcerten doen de stad en het Depot alleszins een duit in het zakje. Daarbij komt er binnenkort een samenwerking tot stand tussen Stelplaats en het Depot, met met het oog op dit middenveld in te kleuren. Een belangrijke speler die nu nog veel kansen ongegrepen laat, is echter de KU Leuven, vindt Dishwash. Al zien ze de toekomst niet al te rooskleurig in. 'De KU Leuven heeft dit jaar popgeschiedenis ontdekt, dus misschien springen ze binnen honderd jaar ook op deze kar', klinkt het.

'Leuven wordt overspoeld door studenten. MIJNLEUVEN werd opgericht omdat Leuvense jongeren het gevoel hadden dat hun stad niet meer van hen was. Jonge Leuvense collectieven zijn zeker niet altijd vragende partij om samen te werken met de unief', nuanceert Smets. 'Toch zou de KUL meer kunnen experimenteren om die band tussen studenten en Leuvense jongeren beter te maken.'

Dishwash besluit dat het moeilijk is met het vingertje te wijzen in deze situatie, een *clusterfuck* aan gedeelde verantwoordelijkheid noemen ze het. Smets bemerkt een positieve evolutie in jongereninitiatieven die een alternatief willen bieden aan de Leuvense jongere en muzikant, maar weet dat de Vlaamse besparingen op cultuur de kloof tussen een publiek van 200 en een publiek van 800 man bereiken alleen maar dieper zal maken voor muzikanten en organisatoren.

Voor Naert is die kloof niet zo'n groot probleem. 'Wordt het Depot een grotere speler, dan kunnen we betere muzikanten naar Leuven halen. Inuit sluit bescheiden af met de woorden dat ze niet een van de grote spelers in Leuven hoeven te worden. 'Wij willen alleen maar relevant zijn.☺

© Anne-Leen Declercq

'Het inperken van internationale regels mondt uit in de logica dat landen hun eigen burgers kunnen doden'

© Bayo Nys

NAVRAAG

Philippe Sands ontvangt een eredoctoraat van de KU Leuven voor zijn vele juridische verdiensten. Bij Veto hield hij een vurig pleidooi over de rechtsstaat, Haagse glasramen en de weigering taxichauffeur te spelen voor Saddam Hoessein.

door Remo Verdickt en Ana Van Liedekerke

Sands is een man van vele markten thuis. In het internationaal recht geldt hij als een topadvocaat en juridisch adviseur, die betrokken was in geruchtmakende zaken gaande van Guantanamo en Pinochet tot de genocides in Rwanda en Joegoslavië. Hij vergaarde het meeste faam als mensenrechtenspecialist, maar is ook een autoriteit in onder meer maritiem recht en milieuzaken. Daarnaast geeft hij les aan University College London, is actief in de theaterwereld en schreef hij reeds tientallen boeken.

Zijn recentste publicatie *East West Street* behandelt uitvoerig de origines van genocide en misdaden tegen de menselijkheid. Sands heeft een persoonlijke connectie met dit materiaal: de man is van joodse afkomst en verloor veel familieleden in de Holocaust. Toch had hij zelf bijna Pinochet verdedigd, "maar mijn vrouw was van me gescheiden als ik die zaak had aangenomen." Na het afnemen van dit interview zal hij ook nog in Cinema ZED *What Our Fathers Did* inleiden, een intieme documentaire waarin hij samen met de zonen van nazi-officieren concentratiekampen bezoekt.

U heeft expertise in een indrukwekkende waaier aan juridische velden. Ziet u toch een overkoepelende drijfveer?

'Ik denk dat er verbindingspunten zijn. Een groter doel is zeker het verlangen om mensen te doen begrijpen dat ons systeem van internationale regels een kostbaar iets is. Iets dat we moeten beschermen en ontwikkelen. Dat doe ikzelf door het te onderwijzen, rechtszaken te voeren en op zo'n manier over internationaal recht te schrijven dat ook niet-juristen het begrijpen.'

'Een advocaat is niets meer dan een veredeld taxichauffeur'

'Juridische academici en advocaten zijn in het algemeen vrij slecht in het bereiken van andere groepen. Recht heeft het imago te mythologise-

ren, ontoegankelijk te zijn. En dat gebeurt niet per ongeluk. Men beschermt de juridische traditie zodat enkel advocaten degenen blijven die recht begrijpen. In mijn laatste drie boeken heb ik dat willen tegengaan. Dat was een duidelijk strategisch doel.'

U heeft in uw werk ook veel aandacht voor externe factoren.

'Op de universiteit leer je dat je naar de rechtbank trekt, de feiten uitlegt en de rechter vervolgens mechanisch de wet toepast. Maar zo werkt het niet. Wanneer ik zaken doe voor het Internationaal Gerechtshof, dan werk ik argumenten uit voor elk van de vijftien rechters. Wie zijn ze, wat is hun ideologie, cultuur en herkomst?'

'Wat je leert in de rechtszaal - en meer dan op enige andere plaats - is dat recht niets anders is dan de feitelijke toepassing van wettelijke normen door individuen. Hoe die individuen dat doen, hangt af van hun achtergrond. Daar is niets mechanisch aan. Recht is geen objectief gegeven.'

Dient het dan de politiek?

'Recht en politiek hebben een ingewikkelde verhouding. Neem de Brexit. Daar blijft een politieke imperatief botsen met wettelijke normen. De regering is gefrustreerd. Ze kan het parlement niet opheffen, is gebonden aan allerlei ingewikkelde procedures.'

'Een centrale vraag voor onze tijd is dan: wat is belangrijker? Democratie of de *rule of law*? Je kunt stellen dat in een democratische context de rechtsstaat tot stand komt als crux van een functionerende maatschappij. Idealiter dient ze de politiek niet. In mijn visie is de ideale rechtsstaat één die politieke processen informeert en domineert.'

Niettemin slagen regimes er soms in de rechtsstaat te misbruiken. Kijk naar Nazi-Duitsland.

'Na de Tweede Wereldoorlog konden staten niet langer stellen dat hun nationaal rechtssysteem de rest overtroefde. Elk nationaal systeem werd in een breder wettelijk kader ondergebracht en kreeg beperkingen opgelegd door internationale regels.'

'Wat we vandaag zien, met *Make America Great Again* of de Brexit, is het verlangen om de draag-

'Mijn vrouw zwoer van me te scheiden als ik zou pleiten voor Pinochet'

wijde van internationale regels in te perken en nationaal recht weer te versterken. Maar de logica daarvan mondt uiteindelijk uit in landen die hun eigen mensen zomaar kunnen doden. Daar moet je verzet tegen bieden.'

Door te schrijven maakt u misdaden tegen de menselijkheid wel onvermijdelijk tot iets narratiefs.

'Ik denk dat narratieven een kracht hebben, dat verhalen vertellen belangrijk is. Een rechter zei me onlangs: "Philippe, in essentie ben jij een verhalenverteller". Ik vat dat op als een compliment. Uit ervaring weten we dat je mensen raakt door verhalen te vertellen.'

'Wanneer ik studenten een uur les geef over misdaden tegen de menselijkheid vallen ze na acht minuten in slaap. Maar wanneer ik hen een verhaal vertel over de man die in Rechtszaal 600 een proces voerde tegen de persoon die zijn hele familie vermoordde, dan zullen ze opletten. Mensen hebben verhalen nodig. Maar de belangrijke vraag is: wie wil je dat er luistert?'

Heeft dat verhaal dan ook een esthetisch aspect?

'Absoluut. Dat is hoe ik afbeeldingen in de lezing vandaag heb gebruikt. Ik gebruik emotionele esthetica om de weerstand af te breken die mensen voelen om over bepaalde zaken te praten. Het is strategisch, een stuk advocatuur. Mijn hele lezing is een daad van manipulatie.'

Denkt u dat de juridische wereld haar blik moet verruimen ten opzichte van esthetiek?

'Dat gebeurt al, maar men realiseert het zich niet. Neem bijvoorbeeld de manier waarop de rechtszaal van het Internationaal Gerechtshof is

ontworpen. Kunsthistorici en ontwerpers zaten samen om een ruimte te creëren die een bepaald gevoel teweeg brengt. Ik denk dat die esthetiek altijd aanwezig is, maar we leren er niet over in de opleiding. Ikzelf ben ervan gaan houden.'

'Ik werd één keer kwaad. Op de zoon van de nazi die mijn grootvaders volledige familie vermoordde'

'Voor de meeste zaken in het Internationaal Gerechtshof zit ik op dezelfde plaats. Als ik opkijk, is er een gigantisch glas in lood. Ik heb twintig zaken daar gedaan, honderden uren gekeken naar dat raam.'

'En altijd als ik ernaar kijk, zie ik iets nieuws. Dan vraag ik mezelf af: "Waartoe zou dat detail dienen?" Alles heeft een doel. Maar ik denk dat we ons niet realiseren dat we deelnemen aan een esthetisch strategische ervaring. Ook dat behoort nochtans tot de advocatuur.'

Wordt u zelf geraakt door de zaken die u behandelt?

'Bij elke zaak waarin ik verwickeld ben, voel ik sterke emoties. Toch toon ik ze niet in de rechtszaal of het openbaar. De stijl die ik me in East West Street heb aangemeten is bewust die van de rechtszaal. Eén van de gouden regels van een pleidooi in de Engelse context is dat je nooit eigen visies en eigen persoonlijke emoties laat zien.'

'Hoewel ik door intense en hartverscheurende ervaringen ben gegaan, druk ik die op geen enkel punt in het boek uit. Wanneer ik met mijn zoon het concentratiekamp Treblinka bezoek, wat echt zwaar was, beschrijf ik dat als een feit. Ik ben nochtans een erg emotioneel persoon wanneer het op familie aankomt. Sentimenteel zelfs, ik huil veel als ik naar de cinema ga. Maar mijn beroep is anders. Daar houd ik dat volledig buiten.'

'Ik verlies mijn kalmte vrijwel nooit, maar in de documentaire *What Our Fathers Did* zie je het wel gebeuren. Daarin praat ik met twee zonen van hoge nazi-officieren. Er is de zoon van Hans Frank, Niklas, die zijn vader veracht. Maar je hebt ook Horst Wächter, wiens vader Otto verantwoordelijk was voor de vernietiging van mijn grootvaders volledige familie in Lemberg. Horst vindt terecht dat zijn vader een goed mens was.

Ik ben niet trots op die woede-uitbarsting. Horst is een oude man, ik zou niet boos mogen worden op hem en toch gebeurde het. Het is het enige moment in tien jaar interactie met Wächter dat ik kwaad werd, maar de regisseur was net op het juiste moment aan het filmen. *(lacht)*

U geeft vaak juridisch advies, ook aan staten. Heeft u ooit een partij afgewezen?

'Ik heb slechts twee zaken geweigerd. In oktober 1998 om voor senator Pinochet te pleiten en in januari 2003 voor Saddam Hussein. Alle andere zaken heb ik aangenomen.'

'Er sluimert een wetteloosheid in Trumps beleid'

In de Pinochetzaak vertegenwoordigde u uiteindelijk zijn aanklagers.

'Inderdaad. Pinochet kwam eerst aankloppen maar ik weigerde hem. Ik zou het op zich gedaan hebben, indien mijn vrouw er niet was geweest.

© Bavo Nys

NAVRAAG

De Verenigde Staten als hedendaags kruispunt. U heeft extensief geschreven over Donald Rumsfeld en geprocedeerd tegen Guantanamo Bay. Hoe zou u het Bush-tijdperk vergelijken met wat vandaag gebeurt in de VS?

'De Trump-administratie heeft voor zover we weten geen martelpraktijken oarmd. Er is wel een grondige aantasting van mensenrechten-standaarden met betrekking tot de scheiding van kinderen en ouders in het vluchtelingen- en immigratiebeleid. Dat is natuurlijk slecht. Maar de meeste juristen zouden zeggen dat het qua martelingen niet even erg is als wat onder Bush jr. is gebeurd.'

'Er schuilt wel een zekere onwettigheid in Trumps beleid. Er zijn alleen nog geen internationaalrechtelijke grenzen overschreden, omdat hij geen landen lijkt te willen binnenvallen. Maar er sluimert een wetteloosheid in al wat Trump doet. Zoals we nu bijvoorbeeld zien met de *impeachment*.'

En wat met de Brexit?

'Ik heb altijd gedacht dat er uiteindelijk niet veel zal veranderen met Groot-Brittannië. Of we nu blijven of weggaan. Het is een relatief klein en niet erg machtig land. Er zijn sterke economische motieven om dichtbij Europa en de Europese Unie te blijven. Men zal manieren vinden, al dan niet heimelijk, om dat zo te houden. Ik geloof niet dat er een *no deal* Brexit komt.'

Ten slotte: u heeft reeds zo'n indrukwekkend parcours afgelegd. Blijven er nog wilde dromen of ambities over?

'Nee, geen enkele. Ik houd van mijn werk maar als ik morgen doodval, is dat prima. Ik heb alles bereikt dat ik wilde bereiken. Als ik de wereld een gelukkiger en degelijker plaats kan blijven maken, mooi. Ik maak me weliswaar zorgen om Trump, de Brexit en Europa. Ik denk dat Europa momenteel een erg duistere kant opgaat.'

'Toch zit ik vooral in met mijn kinderen. Ik wil dat ze alle drie vervulling vinden, gelukkig zijn en het gevoel hebben dat de toekomst open ligt. Jullie beleven een moeilijkere tijd dan mijn generatie. Indertijd dachten wij gewoon: "Whatever, er is sociale zekerheid, universiteiten zijn gratis, er zijn jobs." Jullie hebben geen *sense of entitlement* meer, en willen het ook niet.'

'Er is een punt waarop je veel meer gaat luisteren naar de volgende generatie, omdat er zoveel dingen zijn die ze beter weten en kunnen dan ik nu. Op vlak van technologie, hoe we met LGBTQ en identiteitszaken omgaan. Ik denk dat de rol van mijn generatie is om de volgende in staat te stellen verder te werken. Dat is onze sociale functie.'

'Wij hebben onze tijd gehad. Als je rondkijkt, zie je dat we het behoorlijk verknoeid hebben. *We've left you with a big fucking mess to sort out*. Jullie hebben het recht je tot ons te wenden en te zeggen: "Nu luisteren jullie naar ons en helpen ons het op te lossen."'

'Het foute doen begint altijd met iets kleins'

Haar familie is Spaans, van linkse inborst, en pleiten voor Pinochet was als pleiten voor Franco. Ze zwoer van me te scheiden als ik die zaak aannam. Ik schatte mijn huwelijk toch net waardevoller in.'

Heeft u spijt gehad van bepaalde zaken die u wel heeft aangenomen?

'Nee. Er zijn wel cliënten die ik echt niet aangenaam vind. Of zaken die jaren aansleepten en waar ik geen voldoening uithaalde. Maar je blijft professioneel. Eenmaal je in een zaak zit, kun je er niet uitstappen louter omdat je er niet van houdt.'

'Als advocaat ben je in het Engelse systeem net een taxichauffeur. Iemand huurt je in om hem ergens naartoe te rijden. Maar je moet principieel zijn. Je hebt ethische verantwoordelijkheden, verplichtingen, niet alleen tegenover je cliënt maar ook ten aanzien van het volledige regelsysteem en de rechters.'

En tegenover uw vrouw.

'En tegenover mijn vrouw, absoluut. *(lacht)*

Waar trekt u dan de grens voor die ethische waarden?

'Mijn hoogste verantwoordelijkheid is ten opzichte van het recht op internationaal niveau en ten opzichte van de rechters voor wie ik verschijn. Wanneer er een duidelijk conflict is tussen mijn verantwoordelijkheid tegenover de cliënt en die naar de rechter, zal ik altijd de laatste prioriteren. Altijd.'

Is dat een algemene visie?

'Nee, het is een Engelse visie. Wij hebben strik-

te ethische standaarden, die ik bewonder en waar ik me nauwgezet aan houd.'

'Andere juridische systemen hebben andere standaarden. Bijvoorbeeld: één van onze regels is dat je niet tegen een rechter praat wanneer je betrokken bent in een zaak. Nooit. Je hebt geen persoonlijk contact met een rechter. Maar bij sommige internationale zaken hoor ik één van de advocaten zeggen dat hij net bij de rechter geweest is en die hem verteld heeft hoe we de zaak moeten aanpakken willen we winnen. Op dat moment luister ik niet. Het is niet mijn ethische standaard.'

'Het belangrijkste, en schrijf dat maar op als studentenkrant, is dat je trouw moet zijn aan jezelf. Je moet op het einde van de dag in de spiegel kunnen kijken en zeggen dat je op het kruispunt bent gekomen en het juiste hebt gedaan. Je wil nooit moeten zeggen: "I fucked up. Ik had het fout."'

'Je onafhankelijkheid en identiteit zijn zaken waar alleen jij de bewaker van kan zijn. En je moet er de bewaker van zijn. Als iemand je zegt iets te doen waarvan jij denkt dat het fout is, weiger je. Er zijn geen alsen en maren. Zelfs wanneer dat een economische ramp betekent, weiger je.'

'Hans Frank en Otto Wächter studeerden aan grote universiteiten, werden topadvocaten. Ze kwamen beiden op een kruispunt. Ze konden het juiste doen maar dat hebben ze niet gedaan. Het foute doen begint altijd met iets kleins. Van het ene komt het andere. Eens je de grens overschrijdt, eens je de eerste deur hebt geopend, is het afgelopen.'

© Bavo Nys

NAVRAAG

Ontdek politieke correctheid begin bij Eoos

LGBT-feestje krijgt zware kritiek

Het 'Together, Undivided'-feestje dat UNDIVIDED afgelopen week organiseerde kreeg zware kritiek van andere organisaties. Een reactie die meer en meer voorkomt in hedendaagse feestklimaat.

Together, Undivided had als in steek een LGBT-feestje te zijn dat inclusief was voor minderheden, maar kreeg al op voorhand commentaar uit onverwachte hoek. De verwoording van de oproep – die zich richtte naar leden van de LGBT-community – stootte tegen de borst van queer-, asexuele en interseksuele personen. 'Al jaren worden homoseksuelen, lesbiennes en biseksuelen voorgetrokken,' brieste de woordvoerder van QIA+. 'De transseksuelen hebben ze al in de armen gesloten, maar wij worden nog altijd in het vergeethoekje gestopt.'

Ook nadien waren organisaties niet mals voor de organisatoren. KVHV laakte de focus op de minderheden. 'De viriele, heteroseksuele jonge man wordt weer over het hoofd gezien. Wanneer gaan wij eens aanvaard worden voor wie we zijn,' verzucht oud-preses Gaxime Moris. Dat gebrek aan inclusiviteit – dat een speerpunt hoorde te zijn van het feestje – klaagt ook MARTIJN aan. De organisatie die streeft naar de aanvaarding voor seksuele relaties tussen volwassenen en kinderen hekelde de arbitraire houding van UNDIVIDED. 'Ze streven zo gezegd naar een wereld waar iedereen mag liefhebben wie hij wil, maar wanneer wij aankloppen blijft de deur stevig gesloten.'

Een zonde, vinden ook de leden van de net opgerichte studentenclub BLAF (Belgisch-Leuvense Associatie voor Furry's, red.): 'Eerst worden we niet erkend door LOKO, omdat onze activiteiten mensen zonder furrysuits zouden uitsluiten.' Acties wil de nieuwe club nog niet ondernemen. 'Wij gaan eerst wat de kat uit de boom kijken,' klinkt het. 'Nu een grote bek opzetten zou nefast zijn voor ons imago, ook al bijten blaffende honden niet,' sluiten ze met een knipoog af. UNDIVIDED liet alvast weten dat ze zich oprecht excuseren en dat ze in de toekomst beter zullen doen.☺

Marc Coucke stalt zijn paard van Troje bij de Club Brugge

JEROEN MEUS START NIEUW PROGRAMMA VOOR EN DOOR STUDENTEN

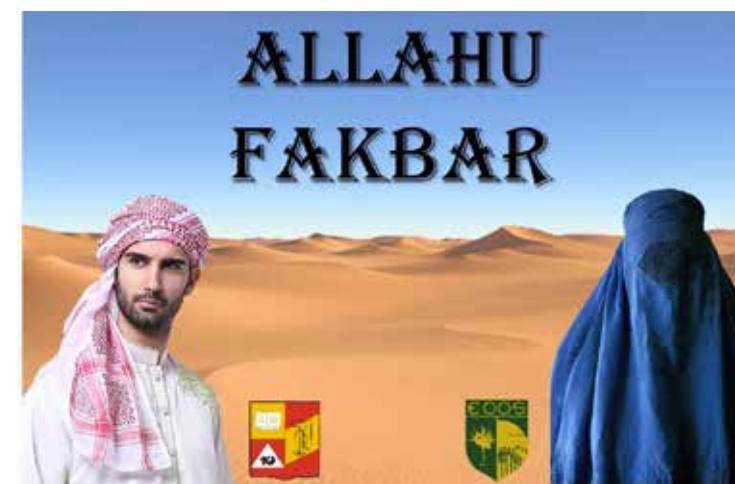

Walter 'Pico' Michiels riskeert drie jaar cel voor reeks misdrijven

Wil je meer doen dan enkel betogen om het klimaat te redden? Saboteer dan eens een kerncentrale.

Resem feestjes afgelast na politiek incorrekte avond

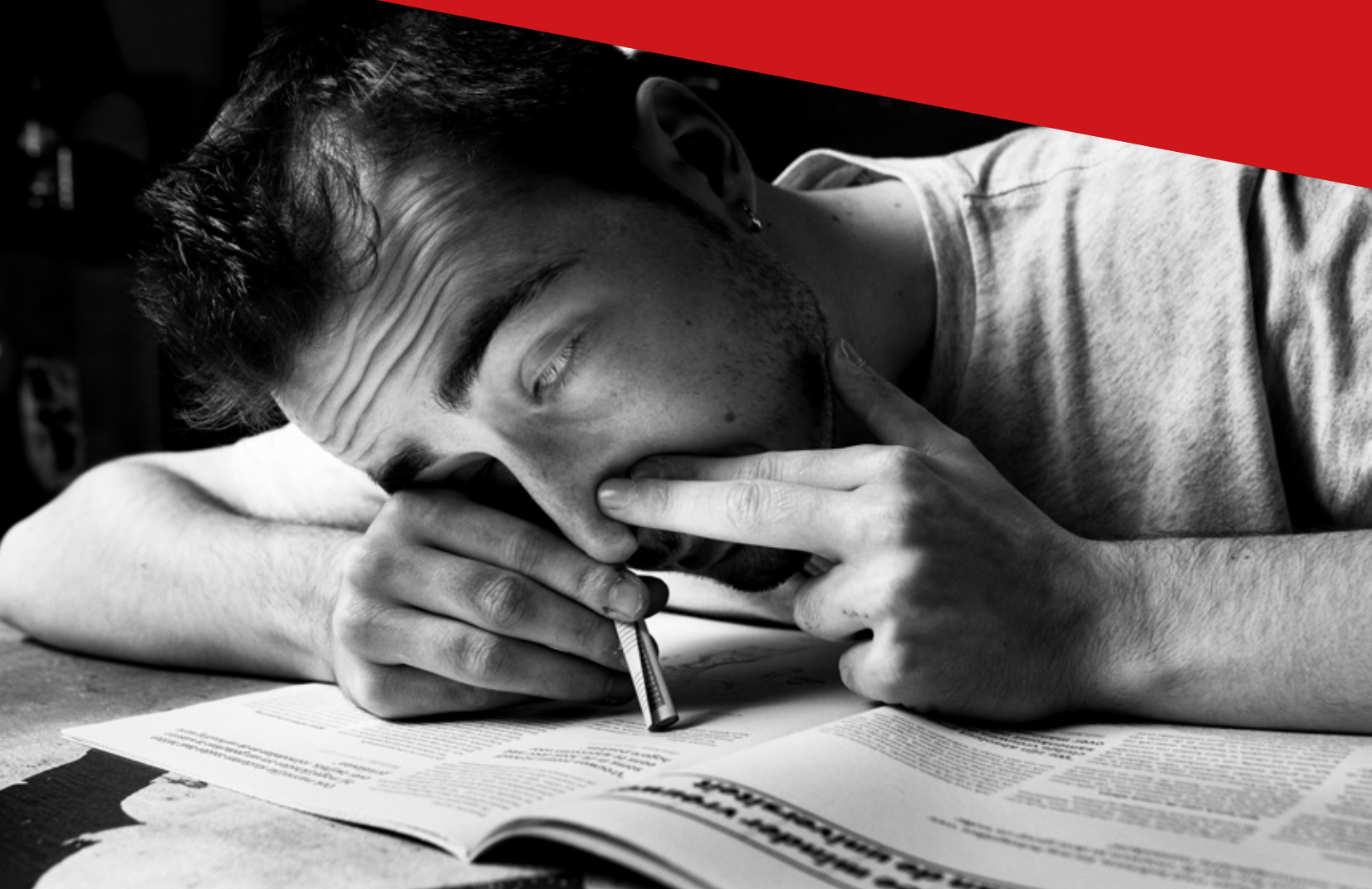

IEDEREEN AAN DE

veto

onafhankelijk studentenblad

elke lijn telt.

Veto zoekt talent. Leer ons kennen tijdens onze redactievergadering.
Elke donderdag om 19u bij Veto ('s Meiersstraat 5)

Nog niet uitgelezen? LEES VERDER OP VETO.BE

colofon

Campuskat helpt gestresserde studenten

Ana Van Liedekerke
hoofdredacteur
ana@veto.be

Lien De Proost
redactiesecretaris
lien@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tj@veto.be

Daan Delespaul
redacteur sociaal
daan@veto.be

Pieter Jaspers
redacteur internationaal
pieter@veto.be

Mathilde Dams
redacteur student
mathilde@veto.be

Benno Debals
redacteur onderzoek
benno@veto.be

**Margot Delaet en
Mathieu Lonbois**
redacteurs cultuur
margot@veto.be
mathieu@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Jan Costers
redacteur KU Leuven
jan@veto.be

Anne-Leen Declercq
redacteur beeld
anneleen@veto.be

eindredactie Arne 'het gebruik van rechte aanhalingstekens' Van Laetem, Kaat De Beule, Arthur 'Remo en Arne's geringe quizkwaliteiten' Hendrikk, Remo 'Lien's kleptomanie' Verdickt, Benno 'meer fietsboetes' Debals, Ana 'interviews waar Remo niet aan meewerkt' Van Liedekerke, Abel Romkens, Lien 'deadlines halen' De Proost **vormgeving** Lien De Proost, Ana Van Liedekerke **cover** Bavo Nys **schrijvers** Joanna 'lessen die niet samenvallen met Veto-vergaderingen' Wils, Mathilde 'de oktobercampagne' Dams, Anna Strauwen, Thomas Maes, Arne Sonck, Laure Van Liedekerke, Pieter 'pre-deadline vakantiedagen' Jaspers, Jeremy Van Weyenbergh, Maria-Laura Martens, Mathieu 'appelsienen schillen in de douche' Lonbois, Ana Van Liedekerke, Nele Thyvelen, Benno Debals, Margot 'een betere quizteamnaam' Delaet, Remo Verdickt, Arthur Hendrikk, Tijs Keukeleire, Frank 'verantwoord cannabisgebruik' Claikens, Anthe Lainé, Vincent Cuypers, Daan 'een Vlaamse canon van studenten' Delespaul, Mikhail 'meer drinken' Efimenko, Iris Verstraeten, Leen Van Ende **fotografen** Maarten Van Malcot, Bavo Nys, Thor Kristiaan, Ana Van Liedekerke, Nicolas Cautin Soto, Clara Hermans, Seppe Duwé, Bart Grietens, Miles Fischler, Simon Vander Borgh **illustratoren** Jeremy Van Weyenbergh, Ana Van Liedekerke, Anne-Leen 'een prei-themed Veto' Declercq, Esther Vandenberg, Mo Bourgeois, Kaylan Saro, Miel Vandepitte, Iris Camille Maes, Catharina 'meer onverwachte complimentjes' Hermans, Karolien Favoreel **KU Leuven** Jan 'verdraagzaamheid bij mopjes' Costers, Frank Claikens, Remo Verdickt

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO. Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze RV, elke donderdag om 19u op de tweede verdieping in de 's Meiersstraat 5; of stuur een mailtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Waarvoor zou jij een oktobercampagne organiseren?'

Recensie: Zero for Conduct

Dirk De Wachter: 'We mogen niet naar geluk streven'

Voeg meer beweging toe aan je studentenleven!

Meer dan 70 activiteiten
met 1 sportkaart

SPORTKAART 27 EURO

Instappen?

Aerobic • Conditietraining • Core & Mobility • Figuurtraining • Pilates
• Sportdegustatie • Terug in actie • Yoga • ...

Uitdaging nodig?

Archery tag • Antwerp 10 miles • Bodypower • Bootcamp • Boxing
Fit • Calisthenics • Gaelic Football • High Intensity Training • Sunrise
Workout • X-Fit • ...

Ontdek al onze sporten op kuleuven.be/sport

FITNESSKAART

3 maanden : 40 euro • 6 maanden : 65 euro • 12 maanden: 95 euro

kuleuven.be/sport

 UniversitairSportcentrumKULeuven
 usc_kuleuven